SỐ THỨ 650 — NGÀY THỨ TƯ 23 JUILLET 1919 — NGÀY 26 THÁNG SÁU ANNAM (Kỷ-vị) — NĂM THỨ 13

Lục Tỉnh Tân Văn

六省新聞

Directeur Politique—L. MARTY
Adm. Gérant—NGUYỄN-V-CỦA
ADMINISTRATION ET RÉDACTION : Saigon, Rue Catinat, 157. (1er Etage)

GIÁ BÁN : Nam-kỳ, Trung-kỳ và Cao-man
Một năm . . . . . 6$00
Sáu tháng 3 50
Ba tháng 2 00
Mua báo thì kể từ ngày mồng 1 và ngày 15 mỗi tháng mà phải trả tiền trước.

MỖI TUẦN LỄ RA BA KỲ : NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
Mỗi số bán lẻ . . . . . 0$04
TÉLÉPHONE N° 175 | Adresse télégr. : LUCTINH-SAIGON

GIÁ BÁN : BẮC-KỲ, LÀO, ĐẠI-PHÁP VÀ THUỘC ĐỊA.
Một năm . . . . . 7$00
Sáu tháng 4 00
Ba tháng 2 25
On s'abonne sans frais dans tous les bureaux de poste.

POUR LES ANNONCES, s'adresser à SAIGON. Aux bureaux du journal. à HANOI : Aux bureaux du Trung-Bắc-Tân-Văn.
On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance

Hôn nhơn vệ sanh

Phàm làm người ai xem thấy một đứa con nít mặt mày sáng láng thông minh cường tráng lại không ao ước trông mong cho mình trồ sanh được một đứa con như vậy thì thỏa nguyện : Hi vọng ước mơ như thế mà ít người chịu dụng công trù nghĩ coi duyên do tự đâu mà phát hiện ra đứa con nít mọi người đều yêu đều chuộng như vậy.

Nay tôi đã từng lưu tâm để ý kinh-nghiệm lâu năm dài tháng rồi về cái vấn đề Hôn nhơn vệ sanh, vậy xin hiến-giải ra đây nhờ lượng đồng bào ta tử giáo.

Giao hoan

Làm người thì kẻ nhọc công người nhọc trí, cả ngày làm lụng cực mệt vất vả, tối lại cơm nước xong rồi nên đi ngủ một giấc cho tinh thần hoàn tỉnh lại, rồi . . . Vì trong ngày chúng ta dùng hết tài lực nảo-cân đặng làm công kia việc nọ thì chi cho khỏi tinh thần nhược-kém tư-tưởng suy-lồi, kế mình vội chung phòng nếu đậu thai thì tài nào trẻ ngày sau thông minh trí huệ được!

Thai thành kết.—Lúc chung phòng phải tư-tưởng suy nghĩ việc chi chi thật cao thượng (thí dụ như tư-tưởng cho nhà mình ngày sau nầy ra một tay chánh trị, kỷ sư bác sĩ cho đặng bổ-ích cho quê-hương ta.) Đó là cách chúng ta đào-luyện cái tư-tưởng cho con đặng mai sau thành người tài giỏi trong nước.

Thời kỳ thai nghén. — Trong khi người đàn-bà dựng thai kết thành rồi. đừng để cho người ta phiền rầu cảm tức đều chi hết, phải làm thế nào cho người ta tươi cười vui vẻ khuyên bảo cho người ta đem lòng suy nghĩ luôn luôn đến sự lành đều hay giỏi. (Vì nếu để cho người đàn-bà buồn rầu phiền muộn trong khi có thai thì sau đẻ con ra sắc mặt dàu dàu buồn bã mà trong lòng chất chứa những sự ưu sầu phiền-não vô ích làm cho tối cái ký-ức của trẻ đi ; còn người có thai được vui mầng thỏa thích trong hồi thai nghén thì sau đứa con mặt mày tươi trắng nở nang mà trong lòng vẫn tỉnh tao thanh bạch). Trẻ thọ bẩm sanh là tự nơi đó vậy.

Người đàn-bà chửa, ăn phải cho có chừng có độ, cần phải bồ-dưỡng cái thai cho thường ; mặc phải theo thì theo tiết, chớ đừng mùa lạnh mặc đồ mỏng mùa nóng lại mặc đồ dày. Sạch-sẽ là đầu các phép vệ-sanh.

Ấy là các thời-kỳ khó nhứt và quan-hệ nhứt cho cái vận-mạng của đứa con nít nên chúng ta cần phải dụng tâm lo giữ cho lắm mới hoàn tất được.

Cách nuôi con và dạy con. — Đây tôi tóm đại ý về cách nuôi con và dạy con. — Có ba cách nuôi con nít: 1° Thuê vú sữa — 2° Mẹ cho con bú — 3° Nuôi bằng sữa bò. — Nay xét trong ba cách ấy cách nào tuyệt hơn.

Thuê vú sữa. — Chúng ta chẳng nên thuê vú sữa cho con nít bú, việc đó hại cho con nít lắm, vì khó hiểu được con vú ấy có những chứng bịnh chi. Người đi ở vú phần nhiều là người nghèo-nàn cực khổ, không tiền đủ mà nuôi thân, tiền đâu mà điều bổ cho châu-toàn trong khi đau ốm.

Biết rằng thuê vú sữa là biểu nặn sữa đem cho quan thầy thử, nhưng mà coi là coi vậy, biết sữa nhiều sữa ít tốt xấu đó thôi, chớ chưa tới hồi bịnh phát khởi ra thì làm sao mà hiểu thấu được.

Trong sách y-khoa tây có nói : không có người nào là người không bịnh. Câu đó thật là chánh đáng vậy.

Mẹ cho con bú.—Con thọ cái khí huyết của mẹ nên con bú sữa lại của mẹ thì không hại gì, miễng là phải gìn giữ miếng ăn miếng uống cho tinh khiết kỷ cang sạch sẽ là đủ.

Nuôi con với sữa bò.—Thiết tưởng nuôi con với sữa bò là tuyệt sách, bởi vì sữa bò là món đồ ăn bồ-dưỡng nhứt của đứa con nít. Các bậc y-khoa luật-sư đã công nhận như thế cả.

Ít lời bàn thêm.—Con nít đừng cho ăn sớm lắm bất tiện vì bộ đồ tiêu hóa của trẻ chưa đủ sức mà nghiền quết những chất giai và cứng.

Khi trẻ con biết đi biết chạy rồi thì cha mẹ phải cẩn thận coi ngó lấy nó cho lắm, vì sợ sẩy ra việc rủi ro hay là đều vô ý của cha mẹ làm cho đến nỗi trẻ phải mang tật nguyền bịnh hoạn thì thiệt hết một mạng người của nòi giống và trẻ ấy phải chịu đau khổ trọn đời.

Trẻ con khi còn nhỏ tuổi ở nhà với cha mẹ thì làm cha làm mẹ phải tập thành cho con đều hay nết tốt, phép tắc lễ nghi cho quen đặng sau trộng tuổi vào trường học có dễ cho ông thầy dạy biểu uốn nắn cho.

Cái gia-đình giáo dục ấy can-hệ đến người mẹ là phần nhiều mà đến người cha là phần ít. Cha thường hay mắc công kia việc nọ ràng buộc, đi đây đi đó luôn, rảnh đâu ở nhà mà dạy con, cho nên mẹ cần phải có học đặng đảm nhận cái chức trách dạy con trong nhà.

Nuôi con chẳng phải là cho nó ăn no mặc ấm, khỏi tật nguyền là đủ đâu, phải kèm chế cho nó học hành cho đến nơi đến chốn.

Có nhà bác-sĩ kia nói : Đứa con của ta sanh ra đó chẳng phải là con thật của ta đâu, là một mạng sanh linh của Tạo-vật phú thác cho ta lãnh lấy mà nuôi dạy. mà phải nuôi dạy một cách cho trọn nghĩa-vụ mới được, đặng ngày sau nó gìn giữ nước nhà cùng là nòi giống cho. Cái lý-thuyết đó thâm-thúy thay mà sâu-xa thay. Chúng ta nên ghi để trong lòng.

LÊ VĂN-TIỀN
Contremaître (lettré),
des Chemins de fer de l'Indochine
SAIGON

Kính bạch

Tờ Lục-Tỉnh Tân-Văn mở rộng là sở-dĩ muốn khoán trương đường công-ích, truyền thuật các điều tân-tiến trong thế-giới và gây nên mối cảm tình quốc-dân trong ba cõi cho tiện bề giúp Chánh-phủ về điều khai-hóa.

Vẫn trước khi tùng người học-thức đàng ngoài bỉnh bút cho bản-báo là cố muốn cho Bắc, Nam có thể liên lạc mối cảm tình khuyên lơn công tấn-bộ. Không dè, mấy ngài làm sai tôn-chỉ của bản-báo. Nên từ đây người bỉnh bút của bản-báo toàn là người Nam-kỳ như trước vậy, và lại hiệp một chủ với tờ Nam-Trung Nhựt-Báo.

Nay ông Nguyễn-tử-Thức hiện bỉnh bút cho tờ báo Nam-Trung lại phụ bút vô tờ L. T. T. V. rộng mở tám trương, xuất bản mỗi tuần ba kỳ, bán lẻ 4 su một số. Bản-báo chủ ý muốn tiện cho cả quốc-dân có thể đọc tờ L. T. T. V. là một tờ báo để lòng phát minh dân-tộc.

Vậy xin các nhà đồng-chí và quan trên muốn thấy sự cải-lương trong nước, xin giúp bản-báo thạnh-hành.

L.T.T.V

ÂU-CHÂU ĐIỆN BÁO
(Havas)

Paris, le 15 Juillet 1919

Ban Kim-Khánh

Quan Toàn-quyền Sarraut ban Kim-Khánh của Đức-Hoàng-Huê Annam tặng thường cho Đo-Thông Foch và Pétain là nhị-vị anh hùng tiệu trừ Đức-tặc.

Khánh hạ hòa-bình

Lễ Khánh-hạ Hòa-bình trong nước Pháp và trong các tỉnh thành ngoại quốc rất trọng thể.

Ngày 14 Juillet

Báo-giới nước Pháp đồng luận cho bửa hôm qua (14 Juillet) là một ngày cao trọng hơn hết trong lịch-sử. Ông **Clémenceau** với ông **Deschanel** diễn thuyết nơi nghị viện cũng có để lời rằng: ngày 14 Juillet thật là một ngày quí hơn hết trong quốc sử và đồng thinh nhau mà phong tặng ba quân tướng sĩ Pháp-quốc và liên-hiệp tôn vong như nhứt.

Nội biến nước Espagne

Bọn Raisuli cướp đánh các đồn Espagnols theo đàng từ Tetuan qua Earache. Bọn Raisuli thất, lui binh, song cả hai bên đều tổn hao quân sĩ vô số.

Paris le 16 Juillet 1919.

Oán thầm đâm lén

Đức-tặc hận Pháp-binh, chẳng biết làm sao, thừa dịp gặp một vị tiểu tướng đi lẻ một mình nơi hóc vắng trong thành Berlin bèn sát hại. Bởi cớ, Chánh-phủ Pháp-quốc hạ chiếu truyền cho quan Đô-Thông Foch buộc Đức-quốc phải chịu phạt một triệu quan tiền vạ, và thường mạng mười muôn quan, lại phải gia hình lủ sát nhơn ấy mà để gương cho dân chúng.

Rủi không thường

Một trái ba-lông (dirigeable) của Hồng-Mao bay, thình lình bị sét đánh, cả mười hai người ngồi trong chết hết.

Espagne và Maroc

Binh Espagne trong một trận đánh tại Maroc, chết bốn tướng và ba mươi bốn tên lính, bị bịnh mười vị tướng và 85 tên quân.

XA-BONG MAT-XAY
Tốt nhứt cỏi Đông-dương
Hiệu — Con ngựa một sừng
LA LICORNE
HAO-VINH Công-ty
(HÃNG ANNAM)
146 bis Rue Lefèvre, Saigon
AGENT EXCLUSIF

Mất ngôi

Dân nước hầu Birkenfeld thuộc Đức-quốc đã xô ngã ngôi chúa Ordenbourg mà lập Dân-quốc.

Đãi quan Toàn-quyền Sarraut

Hội Báo-chương các tỉnh mở tiệc đãi quan Toàn-quyền Sarraut. Đang tiệc, ngài có luận chỉ cái phần lớn lao của các thuộc địa Pháp, nhứt là cõi Đông-dương, trong việc mở mang đàng Kinh-tế, Pháp-quốc.

Đô-thống Foch đi Hồng-mao

Quan Đô-thống Foch đã đi qua thành Londres, đề-đô Hồng-mao, bữa hôm qua.

Kho thuốc đạn nổ

Kho thuốc súng tại Bourget, thuộc hạt St Denis bộ Seine, bị nổ. Lính chết hết ba tên, bị vít tám tên. Trại máy-bay tan tác; mười lăm cái máy-bay hư, song giàng máy còn nguyên hiện.

Tờ-hòa với nước Autriche

Tờ-hòa với nước Autriche lập đã hầu xong; sẽ đệ giao cho Phái-viên nước Autriche nội trong tuần tới.

Thường bồi

Thơ của Đô-thống Foch vâng lịnh Chánh-phủ Pháp buộc Đức-quốc phải phạt vạ một triệu quan và thường mạng vì tiểu-tướng bị giết trong thành Berlin, cho vợ con người còn tại thế, mười muôn quan, đã đệ tới thành Berlin giao cho Chánh-phủ Đức.

Phái viên Nhựt-bổn hồi quốc

Hiền-hầu Saionji là Phái-viên Nhựt-bổn dự hội Hòa-bình tại Versailles đã từ thành Paris về cố quốc buổi chiều hôm qua.

SƯ-PHẠM HỌC-KHOA

Mười mấy năm dư, Nam-kỳ đã lập ra nhiều hiệu báo, mỗi hiệu chuyên mỗi tôn chỉ khác nhau song chưa hề có hiệu nào chuyên về khoa-học.

Vã lại lo mở mang nông-thương kị-nghệ, mà không lo mở mang đàng học-vấn cho đàng hậu tấn, thì có khác nào người biết sợ mưa dột ướt-át mà không lo lợp nhà, biết sợ chết khát mà không lo đào giếng chăng?

Nay may có báo **Sư-phạm-học-Khoa** của nhà in-Union xuất bản. Thật là hiệu đại ích cho khoa học Nam-kỳ và Trung-kỳ lắm đó, vì, chẳng những hàng thượng-lưu thức giả đồng kĩnh phục ý-kiến, cho Sư-phạm Học-khóa là một hiệu báo quí trọng hơn hết trong xứ mà thôi, cho đến Chánh-phủ và Nam-kỳ Học-chánh cũng đều công nhận.

Phàm cha mẹ thương con, muốn cho con nên thân, mà chẳng lo cho con ăn học, há gọi mình thương con? Vậy nhà có con, chớ nên bỏ qua Sư-phạm Học-khoa nầy rất uổng. Hãy ráng mà mua cho con học.

Báo Sư-Phạm Học-Khoa, kỳ nhập-trường tới đây, nghĩa là đầu tháng Septembre năm nay, thì xuất bản.

Mỗi tuần lễ ra một xấp, trong xấp đấy chia ra làm bốn phần:

1º Một **phần-tạp-chí cả** có đủ bài vỡ theo cách dạy, có đũ điều chỉ dẫn cách dạy trẻ cho thầy, lại cũng có nhiều bài vở khác giúp cho thầy các trường sơ đẳng đề dạy và có đủ điều quan báo về phần chức việc các trường sơ đẳng trong xứ và về việc vận động trong quí tỉ.

2º — Một **Phần-thầy** có đủ, theo từ lớp Đồng-ấu, Dự-bị và Sơ-học, những điều chỉ-dẫn chắc chắn, cho thầy Giáo cùng là trò giám, cách dạy theo bài vở phóng ra trong mấy xấp kế theo đó riêng cho phần học trò.

3º — Một lớp Đồng ấu (Phần học-trò).

4º — Một lớp Dự-bị (Phần học-trò).

5º — Một lớp Sơ-học (Phần học-trò).

Ba lớp nầy có bài vở phóng sẵn, dạy đủ các môn định theo chương-trình đã đính trong luật giáo-dục.

Thoảng lại báo Sư-Phạm Học-Khoa là một tờ báo của người Nam-kỳ soạn ra, đề cho người Nam-kỳ dùng, đã chịu cho Học-chánh-đường Nam-kỳ kiểm-duyệt và công-nhận. Thật sự lợi ích của tờ Sư-Phạm-Học-Khoa rất nên to tát.

Trước hết, Sư-Phạm Học-Khoa chọn ròng những danh-văn, nên cái tôn chỉ Sư-Phạm Học-Khoa chỉ lấy sự truyền bố theo phép Langsa làm đầu.

Sau là, dùng đề bổ khuyết cho các trò-giám cùng là thầy Giáo làng không có học phép giáo-dục nơi trường Sư-Phạm. Nương lấy Sư-Phạm Học-Khoa, Annam người nào có trí, có bằng-cấp Sơ-học, cứ do theo cách chỉ dẫn trong Phần-thầy, thì dạy dỗ ắt đặng công-hiệu chẳng sai.

Sau nữa, Sư-Phạm Học-Khoa hiệp cách giáo-dục trong các trường Sơ-đẳng lại cho in khuôn, in rập với nhau, chẳng trường nào dạy khác hơn trường nào. Mà hễ hiệp cách giáo-dục trong xứ in như một, thì đó mới thật dạy y chương-trình trong phép giáo dục chung đã định năm 1918.

Ấy đó, sự lợi ích đang đầu chứng lối tờ Sư-Phạm Học-Khoa xuất hiện là đó.

Ngoài các cớ chỉ ra trên đây, hãy còn cớ chắc-chắn khác nữa, chứng quả báo Sư-Phạm Học Khoa là một hiệu báo đại ích hơn hết cho nhà ta. Là khi mới sắp bày, quan Toàn-quyền **Albert Sarraut** đã đành công-nhận lấy mà làm chủ-trương; ngài tính rằng theo cơ thời nầy là cơ thời đang lo chỉnh-đốn phép học-vấn cho xã-hội, ngài chắc không có phương châm nào mà nâng đỡ phép giáo-dục cho phấn khởi bằng Sư-Phạm-Học-Khoa.

Dường ấy, nhà có con, có nên mua Sư-Phạm Học Khoa cho con học chăng?

Nên lắm, nên lắm! Nên mua Sư-Phạm-Học-Khoa cho con học lắm. Chẳng tốn kém gì bao nhiêu; mua bài vở cho con tập rèn mới trúng lẽ: Cha mẹ thương con không chỗ đề.

Giá bán và cách bán

Giá **Sư-Phạm Học-Khoa** trọn số định bán mười hai đông bạc (12$00) một năm, trả tiền trước.

Còn những xấp rời, phụ cho những lớp **Đồng-ấu**, **Dự-bị** và **Sơ-học**, thì bán, riêng cho học-trò, theo lớp học, giá mỗi xấp hai đồng (2$00) và cũng phải trả tiền trước.

Cách gởi những xấp phụ riêng cho, phần học-trò, mỗi tuần, cũng in như cách gởi báo **Sư-Phạm-Học-Khoa** vậy; là cứ theo lời dặn của người mua mà gởi; thế thì học-trò học một trường với nhau ninh dặn gởi chung một bó cho Thầy-giáo; rồi Thầy-giáo phát lại cho. Làm như vậy đã tránh khỏi sự sơ-thất dọc đàng và khỏi trễ nải mà lại khỏi tốn tiền gởi nhiều.

Chỗ nên ghi nhớ. — Nhận mua lấy báo Sư-Phạm Học-Khoa và các trương phụ, thì dễ mà thấy biết rằng quanh năm, học-trò sơ-đẳng, bất luận lớp nào, chỉ dùng có một cuốn sách học mà thôi, vì trong cuốn sách đó có đủ hết các môn học theo chương-trình. Đã đặng tiện lại **còn đặng lợi:** là khỏi tốn tiền mua nhiều sách-vở như buổi trước.

Ấy vậy, Annam, người mà có chí muốn giúp cho sự giáo-dục thạnh-hành, xin hãy khuyên giảng thân-bằng cố-hữu và xui dục dùm người mua báo.

Bổn-báo có chuẩn năm phân huê-hồng (5%) cho các Thầy-giáo cùng viên quan chức sắc nào có công rủ quến người mua báo thâu tiền gởi đến cho Bổn-báo; nghĩa là được hưởng trong số tiền mua báo thâu gởi đến, một đồng bạc, năm chiêm.

Bổn-báo cũng có rộng đề cho người ở Saigon và Chợ-lớn muốn mua Sư-Phạm Học-Khoa trọn số mà không thể trả tất một lần, đặng phép trả góp như vầy:

Trả trước hai đồng (2$00) rồi từ đấy sắp về sau, mỗi tháng góp một đồng cho đến tất.

Muốn mua, xin hãy gởi ngay cho

M. Nguyễn-văn-Của

Quản-lý Sư-Phạm-Học-Khoa,

157 — Rue Catinat 157 — Saigon,

Trước ngày 15 tháng Août tới đây, vì trễ thì không có chỗ mua được.

Trái-giông Trồng-trái

Trái-giông là bịnh do nơi tế-trùng, hay là người ta tưởng chắc bởi tế-trùng mà ra (con tế-trùng nầy chưa tìm được nên người ta không đề quyết). Nó sanh mục trái, khi lành có thẹo làm cho gương mặt phải hư một ít, cùng làm cho mặt mày rỗ-chằng như nhiều người chúng ta hằng thấy.

Nó hay lây, hay sang cho kẻ khác và truyền rải khắp nơi. Hiện nay, chưa tìm được căn của nó và không có thuốc riêng mà trị nó. Song rất may, tuy không thể điều-trị đặng nó, chớ cũng có phương trồng trái mà ngừa nó lâu lâu được.

Người ta không biết chi đến gốc-tích bịnh nầy; biết có một đều là nó có đã lâu đời, và trước khi chưa tìm được phương trồng trái thì nó truyền khắp nơi, nhiều hại mạng người rất nhiều. Đều nầy dễ hiểu vì thuở trước tiên-nhơn ta chưa biết phương phòng-ngừa nó.

Phong-thổ nào cũng hay sanh bịnh trái. Vốn nó là tai-ách chung của nhơn-loại cả thầy. Xứ nào cũng có bị nó nhiều hại. Dầu dân giống nào, dầu già, dầu trẻ, đờn ông, đờn bà nó đều hại được. Kẻ hay uống rượu, người già cả và theo thể thì những người yêu đuối thì bị nặng lắm. Để ý mà coi thì rõ bịnh nầy hay phát ra trong mùa lạnh. Xứ ta đầu năm, hay có.

(Còn nữa).

Báo "NAM-PHONG"

MỖI THÁNG XUẤT BẢN MỘT KỲ

Giá:

Trọn năm. . . . . 4$00

Sáu tháng. 2 00

Mỗi số. 0 40

Cách lánh bịnh ho lao

(Tiếp theo)

Ta có hứa kể vài gương về sự truyền-nhiễm của chứng ho lao. Vậy ta kể ra sau đây. — Năm 1911, thầy Nguyễn-văn-M, có vợ có con, làm việc nhà buôn, bị bịnh ho lao. Thầy uống thuốc Annam đặng vài năm-rồi mất. Cơn đau, người vợ chực bên giường, săn sóc, thuốc-thang luôn luôn. Vốn không rõ chung chạ như vậy là hiểm nghèo, nên không lo phòng ngừa cho gia-quyến. Người bịnh khi thì khạc trong ống giỏ, khi thì khạc dưới đất, — ngủ chung một phòng với vợ con, — mùng-mền chiếu-gối dùng chung, — khăn lau, khăn cầm tay, vợ con cũng xuông pha đền, — chén bát không phân-biệt. Theo các đều bất-cẩn nói đây thì ai cũng hiểu rằng độc-trùng dễ nhập vào trong phổi của mấy người ở chung trong nhà. Thêm nhà nhỏ, không khoãng-khoát, sự truyền-nhiễm càng dễ lắm. Lại, thầy đau, tiền bạc bẩn-chật người vợ mắc lo thuốc-thang săn-sóc, không làm chi cho có đủ mà chi-dụng. Bởi vậy phải chịu túng-tíu; ăn-uống tiếp-dưỡng sơ sài. Đến năm 1913, thầy mất. Người vợ, lúc nuôi chồng, đã nhiễm lấy độc-căn, nên bịnh trở ra, ho khạc máu, mà bề thuốc-thang thì tùy theo phận mình chớ không đủ tiền điều trị cho hẳn-hòi. Phần bị lo rầu, bịnh dầy tới càng mau, qua năm 1915 thì mất. Hai đứa con còn lại đến nay thì ốm-yếu, hay bịnh, lại mắc chứng lổng-phổi (bronchite chronique) lần lần đây ắt cũng phải chết.

Chuyện nội nhà đó đủ làm gương, chứng chắc bịnh ho lao là lây. Người đờn bà ấy, vương độc-trùng mà bịnh mau phát ra như vậy là bởi thức khuya dậy sớm nuôi chồng, lo rầu, cùng khiếm khuyết trong việc ăn-uống tiếp-dưỡng. Cũng tại các cớ mà hai đứa con bịnh.

(Sau tiếp)

Cách lánh bịnh thiên-thời

(Tiếp theo)

Trước khi dứt cái đề mục về cách phòng ngừa bịnh thiên-thời, tôi muốn tỏ một lời về sự người đồng bang ta, cơn bị bịnh ấy thì sợ nhà thương lắm lắm.

It khi thấy một người bị thiên-thời mà xin vào nhà thương. Gia quyến của nó cũng không dám cho nó vào. Vì sao mà sợ lắm vậy? — Trước hết người đồng-bang ta tưởng lầm rằng trong nhà thương, chỗ nuôi bịnh truyền-nhiễm, không ai cần-mẫn hoặc không săn-sóc chi hết; tưởng mình vô đó rồi thì không thể gì còn sống mà ra cho khỏi đó được. Lúc nầy nên giải sự lầm-lạc ấy đi: — Thật, nhiều người bị thác, nhiều người vô đó không còn trở về với gia-quyến nữa vì sao vậy? Vì thiên-thời là một bịnh nặng lắm, ít người vương nó mà xây khỏi. Lại đề cho quá chừng mới vô nhà thương thì khó cứu lắm. Tuy vậy có người vô sớm, điều-trị hẳn hòi, nên cứu được cũng là bộn. Đều cần kíp là phải vô nhà thương cho sớm. Đề lần lựa, tầm thầy bá-vơ, bịnh dần tới thì khó trị. Chẳng nên quên nó là một bịnh lẹ lắm, có khi xuông trong vài giờ thì thấy chết.

Đó là phần cứu cấp người bịnh lại còn phần đáng lo hơn nữa là bổn-mạng chung của mọi người. Khi xuông bịnh ấy rồi thì người bịnh phải biết mình là một môi hại cho kẻ khác. Nếu không sớm giữ phương phòng ngừa thì lây cho người trong nhà cùng kẻ ở chung quanh mình. Còn gia-quyến phải biết rằng đem người bịnh vô nhà thương thì không hại chi cho nó, mà cho nó thì có lại may cho kẻ khác nữa.

Dời người bịnh vô nhà thương, rồi xông khí-độc nhà cửa thì mới khỏi lo.

Kỉnh cáo đồng bang

Thiết nghĩ, sanh trên đời ai cũng rõ thấy mỗi người riêng mỗi kiếp là bởi chỗ muốn khác nhau mà chỗ làm đều khác thú.

Từ ngày tôi vịnh viết tờ Nam-Trung Nhựt-Báo nhẫn nay, tôi chẳng phải tự nhìn là tài hay trí giỏi, mà cũng chẳng phải riêng ngờ là thấy rộng nghe xa. Nhưng tôi lạm lãnh cây viết quảng khai dân trí ngày đêm tiềm tỏi những điều công-ích ngôn luận giữa quốc-dân, là sở dĩ vui chút nhiệt-thành với sở sự ấy thôi.

Nay tờ Lục-Tỉnh-Tân-Văn lại hiệp về một chủ: Ông Marty Directeur Politique, ông Nguyễn-văn-Của Administrateur Gérant hai ngài lại nấy cho tôi một phần phụ bút trong tòa báo. Vậy xin các nhà đồng chí và liệt vị khán-quan cố cập mà giúp sức tờ L. T. T. V. như tờ Nam-Trung Nhựt-Báo vậy, ngỏ đặng rộng mở bước đường tân-tiến cho đồng bang quan nghiệm, chúng tôi rất thâm cẩm.

NGUYỄN-TỬ-THỨC

Chữ hội là chữ làm sao?

Tờ Lục-Tỉnh Tân-văn từ khi mỗi tuần xuất bản ba kỳ đến nay, ông Marty và ông Nguyễn-văn-Của đều chuyên ý về đường tân-tiến khai-hóa dân ta làm tôn-chỉ. Song ai cũng rõ các đều tân-tiến của dân ta hiện nay tưởng chẳng cần chi hơn là *mở rộng đường kinh-tế*, hai là *bồi đáp công thiệt-nghiệp*, ba là *vun trồng nền trí-thức*, ba ấy là căng-cội đường văn-minh của Âu-Mĩ.

Việt-Nam quốc-dân ta từ Nhà-nước Đại-pháp khai-hóa nhẫn nay, dân ta tuy chưa trọn bước chơn lên đài thiệt-nghiệp mặc dầu, song suốt đến mười mấy năm nhẫn lại đây điều học-thức, lối phổ-thông đà thạo bước.

Hiện nay các nhà tân-học có chí nhiệt-thành tưởng đã trù nghĩ phương-châm nào hiệp cùng Chánh-phủ mở rộng tiền-đồ cho dân ta tấn-hóa chớ chẳng không. Là vì thế-giới hiện nay, nếu muốn cho quốc-phú binh-cường, dân-an vật-thụ, trừ ba ấy ra thì không chước nào hơn nữa. Tưởng Chánh-phủ cùng các nhà hữu chí tân-học ta có lẽ đã lập thành một qui-tắc nào giản tiện khai-hóa dân ta rồi, chúng tôi chẳng cần luận dông dài mà chi. Đây tôi chỉ bàn một điều cấp-vụ của dân-tộc ta hiện nay phải làm là một điều hiệp-quần trước hết.

Trời sanh muôn loài duy loài người rất khôn-ngoan. Kia, chim ven trời, cá đáy nước, dầu cao sâu thế nào cũng chẳng thoát khỏi trí người chuyên-chế; ấy là sự khôn-ngoan của loài người hơn vạn vật đó. Nhưng chỉ điều trúng lẽ nhằm đạo của loài người mà luận thì không chi tiện lợi cho bằng hiệp-quần, không chi hiểm hại cho bằng cô-độc. Hễ hiệp-quần thì thông, thông thì mở trí, mở trí thì tức nhiên mạnh; cô-độc thì bất thông, bất thông thì dại, dại thì tức nhiên phải yếu. Trải xem đại-thế của nhơn-loại xưa nay, trước hết có hiệp nhau mới nên một nhà, hiệp trăm, ngàn người mới nên một gia-tộc. hiệp cả ức triệu người mới nên một nước, hiệp cả mỗi nước hằng-hà sa-số người mới nên một thiên-hạ. Cho nên người mà không thân-thích, không bạn-tác, không phe-đảng thì gọi là người quan, quả, cô, độc; người ấy chẳng hề thoát khỏi phe đông phe mạnh chuyên chế. — Chúng ta há chẳng thấy kia như loài hổ, lang, tây, tượng là một loài cao lớn, mạnh bạo là dường nào! Chúng ta thấy rõ chớ! mà người đặng giam-cầm chúng nó, chỉ-huy chúng nó là tại chúng nó chẳng biết hiệp-quần mà bị loài người áp-chế. Vì vậy mà loài người đặng tạo-hóa đồng công, cùng non sông chẳng đổi; ấy là chỉ vì loài thú mất phần trí-thức, mất nghĩa hiệp-quần mà phải chịu cho loài người áp-chế chẳng nói chi. Đây tôi xin chỉ loài người đối với loài người mà cũng vẫn còn bị áp-chế mới lạ cho chớ!

Ớ bạn đồng bang, đây là xứ sở ta, đây là quê-hương ta, trên có thầy Đại-Pháp, dưới có nghĩa đồng-bào, mà vì sao chúng ta nỡ bỏ nào là đường kinh-tế, nào là công thiệt-nghiệp, nào là nền trí-thức, để cho Khách kiều-thương thâu đoạt rồi chuyên-chế lại ta vậy, vì sao vậy? Có phải người hiệp-quần mà ta còn cô-độc đó chăng? Nhưng muốn thống kế đạo hiệp-quần trên đại-địa, tưởng phải kể cả loài người loài vật mà nói, thì đạo hiệp-quần có chia ra hai đảng: Một là hình-chất hiệp-quần, hai là trí-thức hiệp-quần. Hình-chất hiệp-quần là chỉ cho loài ong, kiến, sâu-keo, cào-cào, v. v., mà nói. Chúng nó hiệp-quần chỉ nhóm hình-chất lại cho đông đó mà thôi, chớ không có trí-thức tài năng chi mà binh vực loài-giống; chung cuộc rồi, rồi cũng chẳng khỏi loài trí-thức yểm-chế. Chí như loài người chẳng phải vậy. Não-hệ rất khôn ngoan, tánh-tình thêm mẫn-đạt, trời đã phú cho một hình vóc rất hoàn-toàn. Trong kinh-dịch có nói rằng: « *Hình vóc của người là một cuộc trời đất nhỏ vậy*, » cho nên càng học-thức, càng hiệp-quần chừng nào thì càng khôn ngoan, càng mạnh mẽ chừng nấy, chẳng hề ai đem cái thế-lực lớn lao, quyết-xảo gì mà lung-lạc cho đặng; ấy vậy thì đạo hiệp-quần là đạo tiến-hóa đầu của nhơn-loại vậy chẳng sai.

Quốc-dân chúng ta trót nửa thế-kỷ nay, nương với vận-mạng trường-sanh của thầy Đại-Pháp, ở giữa vùng đất cao-du của Tổ-quốc Việt-nam ta, nhờ thầy Đại-Pháp ra công giáo-dục, mở mang lần lần nay đà biết mở mắt mà xem các dân-tộc văn giả giữa hoàn-cầu lòng đã biết ham văn bỏ giả, thì tưởng ai cũng biết chắc rằng vận-mạng của nước nhà ta dính đeo theo vận-mạng Nhà-nước Đại-Pháp, đường vinh-diệu về sau của ta nương đây mà chói rạng. Đường vinh-diêu của ta vậy, vậy đã rõ rồi. Đây tôi xin tỏ nghĩa hiệp quần của ta từ đây là một điều cấp-vụ cần nhứt của ta phải đồng-tâm hiệp-lực mở nên xã-hội trước dân-tộc ta hưởng nhờ, sau giúp ích Nhà-nước trong phần khai-hóa.

(Còn nữa)

NGUYỄN-TỬ-THỨC.

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(Nouvelles du pays)

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LÚA

Giá bạc kho nhà-nước . . 6 f. 25

Giá lúa, tạ 68 kil. chở tới nhà máy Chợ-lớn (bao trả lại): 5$25 tới 5$35.

NAM-KỲ

(Cochinchine)

Sài-gòn

Tới cơn...?

Chú Lê-văn-Sau ở đường Pellerin mới đi cớ bót rằng con gái của ông là Lê-thị-Vinh 21 tuổi, vì tới cữ bà hành nên bỏ nhà đi mất.

Trước khi đi thì nó có đeo một cây kiềng vàng chạm, và hai tay hai chiếc đồng.

Hễ gì nó đi ít bữa hết đồ thì nó hết điên chớ gì.....

Xe hơi nữa

Hôm rồi đây tại góc đường Catinat và d'Espagne vì lạc tay bánh nên xe hơi số 638 chú Ng.-v-Thiên cầm tay bánh và xe 541 vì thắng không ăn, chauffeur là Huỳnh-v-Còn, hiệp nhau lại bắt sua rất giữ làm cho cả hai cái xe đều hư hại cả, may cho người chẳng có hề chi. Trong xe 541 có quan Tham-biện Ng.-phú-Quí ngồi mà may cho ngài bình yên vô sự.

Xe máy nữa

Chú Lê-v-Ngoi ở đường d'Espagne bữa nọ vào tiệm Lê-thị-Lang ở đường Bourdais mướn một cái xe máy đi chơi rồi đi luôn, làm cho cô Lang đợi hoài không thấy, tức mình đi thưa bót.— *Chạy đâu cho khỏi.*

Mất to

Trần-Dung ở đường Mac-Mahon thưa bót rằng không biết rớt hay là bị điểm chọt, lối chợ Saigon, một cái bốp-phơi đựng 10 đồng bạc lại với hai chiếc cà rá một chiếc trơn, một chiếc có hai hột ngọc, tính cả thảy có trên 670 đồng.— *Kiếm.*

Một cái rương rất trượng tiền

Chú Ng.-v-Đại ở đường Rousseau thưa bót rằng bị ăn-trộm vào nhà lấy của chú hết một cái rương đồ.

Không biết đâu mà kiếm, nên chú thưa bót đặng linh kiếm dùm họa may có được chăng.

Rương ấy bằng cây dầu giá đáng 1$00. Còn tiền đựng ở trong cọng cả bạc cắt và su, hết thảy là ba cắt.

Mất giấy thuế-thân nhiều quá

Hôm lễ rồi tới nay coi bộ mất giấy thuế-thân nhiều qná như là:

1° Trần-v-Tới 22 tuổi khai mất giấy ở làng Trung-lập (G.Đ.)

2° Phạm-v-Hỡ 22 tuổi mất giấy làng An-thanh trung (G.Đ.)

3° Lê-v-Thanh 28 tuổi giấy Phước-thọ (Biên-hòa).

4° A-Kem giấy Biên-hòa.

5° Cao-v-Trinh 26 tuổi giấy Saigon.

6° Huỳnh-v-Thông 23 tuổi giấy Saigon.

7° Điệp-khai-Giáp 26 tuổi mất giấy làng Thanh-thiên (T.Đ.M.).

Còn nữa

Tớ bất trung

Cô Thái-thị-Hương ở đường hẻm Kinh, lấp số 11 thưa bót rằng không có cớ chi hết mà con ở với cô tên là Thị-Huê bỏ trốn mất kim không ra.

Tính đồ đạc theo tay nó có trên 12$50. — *Chưởi bỏ.*

Lại chú Phạm-v-Ky ở An-thanh trung (G·Đ.) cũng thưa thằng bạn chèo ghe cho chú lên bán cát trên Saigon tên là thằng Trương-v-Võ 22 tuổi, thừa lúc chủ lái mê giất huỳnh-lương, cuốn gói áo quần dong mất.

Ráng kim nó không thì không ai chèo ghe về đa.

Lời rao

Xin ghi nhớ rằng muốn mua Sư-Phạm Học-Khoa phải nhớ mà gởi mua trước ngày 15 Août chớ nên để trì huỡn mà trễ.

HƯỚNG TRUYỀN

(Echos)

Huế

Chương trình lễ Chánh chung và lễ mừng cuộc Hòa

Ngày 12 Juillet. — 19 giờ rưởi; Rước đèn.

20 giờ: Rước rồng và sư tử. Rạp hát tuồng khởi sự hát. « *Ngày chúa nhựt 13 Juillet.* — 7 giờ: Phát chẩn cho con nhà nghèo. » Trò chơi vặt:

Sớm mai. — 7 giờ rưởi đến 9 rưởi: Trẻ con chạy đua. — Người lớn chạy đua. — Đờn bà gánh nước chạy. — Nhảy ngang thúng mật. — Xu để trên tráng mà làm rớt vô miệng. — Nuốt giây. — Bịt mắt mà đút chuối vô miệng đứa khác. — Giằng giây mà lượm xu. Hai phe giằng giây.

Chiều 16 giờ rưởi. — Học trò đá trái cầu (ballon).

Tối 20.— chiếu ảnh (Cinéma gratuit).

Ngày thứ hai 14 juillet

Sớm mai 7 giờ. — Diễu binh (khô xanh).

7 giờ rưởi. — Trò chơi vặt: Đút bánh tét: — Bịt mắt đập nồi. Bịt mắt cầm kéo xắp giây. — Đàn bà đội hai trái đừa mà chạy đua. — Thầy bói hay là bịt mắt bắt lợn có trây dầu và bắt dê, (người và dê đều mang lục lạc.). — Ngồi xe kéo mà cầm cây thọc vào lỗ ở thùng đựng nước mật treo trên cao. — Đua đánh trống. — Đua xe đạp ai đi chậm nhứt thì được thưởng.

Chiều 15 giờ rưởi. — Leo giây. — Đi trên cây tre đóng trong bựt sông ra để bập bình trên mặt nước.

16 giờ rưởi. — Đua thuyền (thuyền lớn, lỡ) đua thuyền thúng (tròn).

20 giờ rưởi. — Rước rồng chưng cộ của dân Annam và Khách.

21 giờ. — Cả phố (trên bộ, dưới sông) đều treo đèn.

Đầu thuyền rồng, thuyền chưng cộ đèn Pháo hoa cải. — Thả phi đăng.

Quân đi gạt

Một người kia, không phải người đất phô cầm một tờ bạc giấy đi đổi lấy bạc lẻ. Giữa đường gặp một tên vất vơ nó gạt đổi cho. Nắm được tờ giấy thì nó giả tảng gật gù dở ví dòm. đêm, rồi nói. « Đây chỉ được 4 đồng bạc đồng còn thì là bạc cắc. »

Người kia nói « được được ». Nó nó « Rửa mà thiếu hết vài cắc; đi lại đây với tôi. tôi lấy đưa cho ». Đến một hiệu kia, nó vào; người đổi bạc đứng chờ ngoài cửa. Trong hiệu đó có nhiều thợ mộc đương làm lụng; chủ nhà tưởng nó là bà con với thợ, không hỏi gì. Nó lơ láo gì một chút rồi lọt ra đàng cửa sau mà đi biệt. Người kia đợi một ngày một mất. Hỏi ai? Thôi mắc tay quân tử của đất phô rồi.

Faifo

Thưởng lính khố xanh

Nhân dịp lễ Hòa-Bình, lính khố xanh ở Trung-kỳ được ân-thưởng một ngày lương.

Thuyên chuyển

Ông Ưng Thông, thầy thuốc ở Nha-trang đặng về Huê nghỉ sáu tháng: Ông Ung Hoát. Thầy thuốc tại Huê, đổi vào Nha-trang thế chân.

Ông Nguyễn-lương-Khiết bào chế thí sai đổi ra Thanh-hóa.

Hội Hữu-ái Trung-kỳ chúc mừng quan Khâm-sứ

Nhân cuộc giảng hòa, các ông quản-trị hội viên hội Hữu ái nam quan sứ Tòa có đến chúc mừng sự toàn thắng của Đại-pháp trước quan Khâm-sứ là người thế quyền bảo hộ ở Trung-kỳ quan Khâm ngài có đáp lại những lời cảm tạ rất trân trọng, và ngài lại có ban cho các hội viên nghe những ý kính mến thương yêu Đại-pháp, vì nước ta từ có Đại-pháp đến nay được lắm đều ích lợi; nay lại được hưởng cuộc hòa bình, thời tình thân ái liên lạc của ta càng ngày càng thêm một thiết hơn nữa.

Lạc-thành Lục giác-đình

Trước quốc từ giám mới làm xong Lục giác-đình ở giữa vườn hoa của Lục bộ. Hôm 7 Juillet có nhạc ở đó vui-lắm. Bọn nhạc ấy học cả nhạc Tây, Tàu; từ rồi về sau, mỗi chúa nhật đánh nhạc tại đình ấy.

Phú yên.

Lễ mừng toàn thắng

Chúa nhựt 29 Juin được tin nước Đức đã ký tờ giảng hòa. Các tòa và nhà tư đều kéo cờ mừng.

Tôi lại bày trò rước đèn, tiếng chuông, tiếng trống, kèn thổi, đuốc chong, lính khố xanh bài liệt theo hàng, kéo đi quanh thành phố, tới dinh quan hộ đó, pháo đốt vang lừng.

Bạc giấy khó tiêu

Bạc giấy là thứ bạc dễ thông dụng và tiện lời cho hành khách, thế mà nhiều người chưa hiểu, đổi tiền nhẹ giá hơn; như bạc đồng 8 quan 5 tiền thì bạc giấy chỉ đổi 8 quan hai tiền mà thôi.

Còn có chỗ tới mua hàng hóa trả xong giá cả rồi, đưa bằng bạc giấy, họ kiếm cớ không bán.

Ước chi quan trên hay đặng, bắt trừng trị một đôi người, chắc hẳn cách được cái tệ ấy.

Cách-Trí-Tập

SƠ GIẢI

Bác-học

(Tiếp theo)

Máu ở theo huyết quảng (tubes sanguins) kêu là mạch, bủa giăng châu thân một cách rất thần diệu.

Trong ngực trịch qua phía vú bên tả, có một vật bằng trang trái bình bát, kêu là trái-tim (cœur) là cội nguồn của huyết mạch, phung máu đi khắp châu thân.

Trái-tim phung máu ra thì máu chạy theo Đông-mạch (Artères) màu đỏ, còn máu đi cùng châu thân rồi trở về trái-tim, thì chạy theo tịnh-mạch (veines) màu đen.

Máu từ trái tim chạy ra theo một sợi mạch lớn, kêu là đại-Đông-mạch, lần lần chuyển ra mạch trọng, rồi thông bủa ra cho các sợi mạch nhỏ. Hễ gần trong trái-tim thì mạch lớn, mà xa trái-tim thì nó nhỏ lần, riết đến ngoài chót thì nó nhỏ như sợi tóc, nên kêu là mao-tế-mạch (vaisseaux capillaires). Các mạch nhỏ ấy giao thông với tịnh-mạch, là đường cho máu trở về trái-tim. (tịnh-mạch cũng có mao-tế mạch vậy).

Việc máu châu lưu trong thân thể con người được là nhờ vậy đó.

Máu bởi trái-tim mà chạy ra Đông-mạch, tuốc vào mao-tế mạch, mà sang qua tịnh-mạch đặng trở về trái-tim, một độ và đi và về có nửa phút đồng-hồ mà thôi, ấy là vòng châu thân lưu lơn đi khắp cả và châu thân.

Còn vòng châu lưu nhỏ là máu trong trái-tim chạy qua bên hai lá phổi đặng mà hoán sắt, (đổi màu) vì khi đi châu cấp các nơi rồi, thì màu đỏ trở ra đen, nên phải qua bên phổi mà tẩm nhuận sanh khí cho trở ra đỏ lại đặng vào trong trái-tim mà đi châu cấp nữa.

Máu từ trái-tim qua phổi, thì cứ theo đường phế-đông-mạch, mà chung vào mao-tế-mạch, đặng chuyển qua phế-tịch-mạch mà trở vào trong trái tim.

2e — Phép vệ-sanh dạy khi ẩm-thực chẳng nên lật đật hối hả, vì cái thân-thể con người có nhiều kinh-tạn huất-khúc, mà sự ăn uống là đều bồi-bổ những kinh-tạn ấy.

Có nhiều người chưa mở-mang không rõ cách ẩm-thực, ta xin giải ra cho tường sự quan hệ trong việc ẩm-thực.

Trước hết sự ăn-uống phải thong thả huôn đải nhai-nghiền vật thực cho nhuyễn, nếu nhai nghiền sơ-lược, khi vật thực vào bao-tử, thì bao-tử phải thêm sức mà vận chuyển cho tiêu hóa.

Bị vậy lâu ngày, thì hay sanh ra bịnh *thương-tỳ*. Nên ai có thói quen khi ăn, ít hay nhai nghiền cho nhỏ đồ vật thực, thì hoặc sanh ra bịnh, tích tụ (no hơi) là vì sự tiêu quá chậm trễ mà ra. Hễ sự tiêu hóa chậm trễ thì tánh tình loại dọa, nhan sắc tiêu sẫu, chẳng đặng siêng năng, và hay buồn bực với thân bằng cố hữu.

Nếu sự tiêu hóa mà chậm trễ, thì lâu ngày nó làm đến bịnh Tợ-ngược, hàng nhiệt vãng lai, thì khó mà đều trị.

Ấy vậy phải giữ cho kỹ, trong cơn ăn uống phải nhai nghiền vật thực cho nhuyễn, ấy là việc đoan đầu trong phép vệ-sanh.

3e Hàm răng là vật quí báu trong nhơn thân con người, để mà nhai nghiền vật thực cho đặng tế tiểu, mới khỏi bịnh hoạn trong tỳ vị. Vì như cái cối-xay dùng để mà xay lúa thì cũng phải giữ-gìn răn-cỏ cho chắc. chắn đừng cho lung-lay xếu-xáo, thì mới dùng mà xay lúa cho ra gạo được.

Ấy vậy răn là một vật bửu-bối của người, mà sao ta thấy ít ai hay săn-sóc hộ vệ răn của mình cho kỹ-lưỡng. Hãy lấy một cái răn xem cho kỹ mà thí-nghiệm: ngoài xung-quanh cái răn có một lớp bao vòng theo cứng như sành, còn ở trong thì một vật như ngà.

Cái lớp ở ngoài đó trời sanh có sức cứng cát chắt-chắn lắm, để mà bảo-hộ cho cái răn, đặng khỏi bịnh-hoạn sâu-siết ăn phá.

Song con mắt thường của mình khó mà thấy cho rõ được ngà trong lớp sành ấy. vì như ngọc ở ẩn trong đá vậy. Hễ dử lớp sành ngoài đó cho được toàn-hảo, thì răn chẳng hề có bịnh đau-nhức sâu siết (carie) chi hết.

Nên khi ngủ dậy hoặc ăn-uống vật chi rồi thì mình phải dùng bàn chải hay là phấn súc lau cho sạch sẽ, đừng cho những đồ ăn nó đóng vào lâu ngày, mà hư lủng hao-mòn lớp sành ở ngoài đó, thì nó sanh sâu sanh siết, nó làm cho răn phải rụng sớm, là cũng bởi nơi mình không biết cách giữ gìn.

Sau sẽ tiếp theo):

THAI

(Devinettes)

Liệt-vị cơn rãnh muốn đáp Thai cho tiêu khiển, xin hãy nhớ, mỗi câu Thai ra đều có số thứ tự và hạng nội trong mười lăm ngày thì chấm. Muốn đáp, ngoài bao cần gạnh bên chéo, cho biết Thai số mấy và chẳng nên để quá 15 ngày. Vị nào đáp trúng, sẽ thấy tên họ mình đăng báo.

THAI SỐ 29

Thân sao lắm nỗi bất bằng,
Liễu như Cung-quảng chị-Hằng nghĩ nao.

Tên một thứ cây

Câu thai nầy định thưởng y như lời đã rao, song đáp trúng cần phải giải nghĩa minh bạch.

Chấm thai số 26

Mừng xuân vui cả một trời,
Buồn xuân để chịu cho người tương tư.

Đáp trúng: **Trái Sầu-riêng**

MM. Trương-phước-Lực, Caissier Maison Mottet Saigon; Tào-kim-Hải, Ecole St François-Xavier Bãi-xàu; Nhuận, 17 Lareynière Saigon; Lê-thiện-Phước, chủ nhà-máy Vạn-Xuân Đakao; Tư Mè, Imp. de l'Opinion Saigon; Ng.-hữu-Ngỡi, Instituteur à Gia-định; Một người Đọc-báo, Sốc-trăng.

Madame Nguyễn-duy Giảng, Cai-răng.

MM. Giỏi, Imp. de la Mission Tân-định; Ngô-v-Ba, Convoyeur des P. et T. Saigon.

Mlle Trần-thị-Báu, Institutrice à Gò-công.

MM. Trần-v-Kiệt, Caporal de la voie des Chemins de fer Saigon; Đỗ-hữu-Phú, Interprète du 1er Arrondt; Hồ-huệ-Hiền, Secrétaire à la 2e Sous-Intendance; Nguyễn-hữu-Nhơn, à l'Imp. J. Viết Saigon; Ng.-đậu-Yên, Sergent S. C. O. A. Saigon; Đồng-kim-Lân, P. et T. à Bacliêu; Ng.-thành-Hương, Caporal Facteur Inspection Mytho; Chưởng, Ecole Đức-hòa Cholon; Hương-cả Lãnh, làng Mĩ-xương Sadec.

Madame Vve Tám-Ngọ, en face de l'Eglise de Choquan.

Nhàn đàm

(causeries)

Mỗi người ưa mỗi thứ

Hai anh ở trai cày một chủ; một anh thì có tánh chậm ục, ít ăn ít nói mà cộc cằn, còn một anh thì láo ăn quá sức; thường bữa chung mâm lua lấy một mình để anh kia húp nước mâm. Anh láo ăn tên là Xoài, anh cộc cằn tên là Mít,

Ngày kia, hết buổi cày, kéo nhau về ăn cơm. May lại gặp bữa chủ cho ăn cá lóc nấu chua; Xoài thấy, mảng lòng, bụng đã tính thế ăn một mình cho trọn. Bởi vậy khi ngồi lại mâm, Mít chưa cầm đũa, Xoài đã bưng chén, cầm muỗn mà nói rằng; «Anh sao ăn khô hạng hay quá, tôi bữa nào mà không canh, thì ăn sao cũng nghẹn.» Dứt lời, kê chén thọc muỗn chắt ráo nước. Chan rồi, Mít vừa thò đũa vẻ một miếng cá, Xoài lại tiếp: «Bộ anh không ưa cá-lóc sao anh? Mỗi người mỗi ý khác nhau; tôi ưa cá-lóc hơn các thứ!» Và nói và thò đũa gắp hết khứa cá bỏ vào chén mình.

Mít ngó xuống thấy và cá và nước sạch-bách, chỉ còn một dĩa nước mắm đó thôi, tức giận, liền co chơn và nói:

«Phải, mỗi người ưa mỗi thứ; anh thì ưa canh, ưa cá, còn tôi lại ưa nước mắm với ưa đạp.»

Không dè, nên Xoài không kịp thủ thế, bị Mít cho một đạp nằm ngay dưới đất!

ĐOÀN-THÁI-BẢO *Giao-long*

Văn Uyển

(Variété littéraire)

Tự Thuật (kỳ nhứt)

Xét cái thân danh thẹn với đời;
Quãy bầu thơ rượu dạo non khơi;
Chen vòng trần cấu nhơ chơn bước;
Nhẹ gánh sâm kỳ nghênh mặt chơi;
Thao-lược tài không theo kịp chúng;
Bá-tòng trời đã để danh nơi;
Khe đào làng hạnh làm tri kỷ;
Có bữa viên đưa bữa hạt mời;

Kỳ nhì

Hạt mời vào núi kiếm tòng lâm;
Rủi có say rồi tỉnh lại ngâm;
Áo rộng mão cao càng bó buộc;
Kề trong bóng mát nghĩ thâm trầm;
Học cũng ít rõ đàng khôn dại;
Xét kỹ nhiều lo chỗ lỗi lầm;
Lánh đám thị phi riêng chí sảng:
Dầu không tiên phật cũng vui thầm./.

BỒNG-DINH.

GIA TRUYỀN TẬP

(Recettes utiles)

Trị nhậm con mắt

Như ai bị nhậm lây qua hay là trong mình nóng nảy mà sanh ra bịnh nhậm con mắt thì dùng bài thuốc rửa sau đây thần hiệu lắm sắc nó như sắc thuốc rồi rửa cho thường con mắt thì hết ghèn cùng hết nhậm.

1o Kiêm thổi...5 phân.
2o Mộc tặt....8 »
3o Tật lê.....2 »
4o Huỳnh bá...2 »
5o Huỳnh cầm..2 »
6o Cam thảo....2 »
7o Xích thược..2 »
8o Phòng phong..2 »
9o Bạch thược..2 »
10o Sanh diêm..2 »
11o Gia phát....2 »

Hốt mấy vị thuốc ấy chừng năm tiền, sắc nước nhứt thoa cho thì hết nhậm. Còn như không bớt, bởi trong mình nóng nảy, mà sanh ra, thì bỏ luông bài thuốc sau đây mà uống trong, còn ngoài thì rửa với thang thuốc trên đó, chắc phải hết.

1 Bạch thược.....3 phân
2 Bạch trực.....3 phân
3 Kim thổi.....8 phân
4 Tật Lê.....2 phân
5 Thảo tiết.....2 phân
6 Phòng phong.....2 phân
7 Vân linh.....2 phân
8 Mộc tặc.....2 phân
9 Mạch môn.....2 phân
10 Gia đặng tâm.....1 viên

Báo việc quan

(Partie officielle)

10o — Lên chức Thơ-ký thiệt thọ nhì hạng:

M. Nguyên-văn-Bảo nguyên thơ-ký thiệt thọ tam hạng (Sadec).

M. Nguyên-hữu-Thường nguyên thơ-ký thiệt thọ tam hạng (Rachgiá).

M. Huỳnh-văn-Tài nguyên thơ-ký thiệt thọ tam hạng (Cantho).

M. Huỳnh-văn-Huê nguyên thơ-ký thiệt thọ tam hạng (Cabinet).

M. Lương-ngọc-Tôn nguyên thơ-ký thiệt thọ tam hạng (2e bureau).

11o — Lên chức Thơ-ký thiệt thọ tam hạng:

M. Trần-hữu-Phương nguyên thơ-ký thí sai nhứt hạng (Hôp. Choquan).

M. Trần-Lợi nguyên thơ-ký thí sai nhứt hạng (Mytho).

M. Nguyên-hữu-Ngỡi nguyên thơ-ký thí sai nhứt hạng (Cholon).

M. Lê-quan-Nhơn nguyên thơ-ký thí sai nhứt hạng (Longxuyên).

M. Nguyên-quất-Thăng nguyên thơ-ký thí sai nhứt hạng (Sces agricoles).

M. Huỳnh-văn-Mai nguyên thơ-ký thí sai nhứt hạng (2e bureau).

M. Ngô-ngọc-Bửu nguyên thơ-ký thí sai nhứt hạng (Cabinet).

M. Trần-văn-Viên nguyên thơ-ký thí sai nhứt hạng (Bacliêu).

M. Lương-văn-Hoành nguyên thơ-ký thí sai nhứt hạng (Giadinh).

12° — Lên Thơ-ký thí sai nhứt hạng:

M. Nguyên-tư-Thiệt nguyên thơ-ký thí sai nhì hạng (Cantho).

M. Lê-minh-Cảnh nguyên thơ-ký thí sai nhì hạng (Cholon).

M. Lê-văn-Lai nguyên thơ-ký thí sai nhứt hạng (Tâyninh).

M. Trương-văn-Phát nguyên thơ-ký thí sai nhứt hạng (Cholon).

M. Nguyễn-văn-Kinh nguyên thơ-ký thí sai nhứt hạng (Cabinet).

13° — Lên Thơ ký-thí-sai Nhì hạng:

M. Nguyễn-thành-Đông, nguyên thơ-ký-thí-sai tam hạng (Longxuyên).

M. Hồ-văn-Quang, nguyên thơ-ký-thí-sai tam hạng (2e bureau).

M. Lê-Toàn-Ích, nguyên thơ-ký-thí-sai tam hạng (Longxuyên).

M. Trương-Công-Thiện, nguyên thơ-ký-thí-sai tam hạng (Vinhlong).

M. Khâu-Bạch nguyên thơ-ký-thí-sai tam hạng (Gocông).

M. Nguyễn-Ân-Đi h, nguyên thơ-ký-thí-sai tam hạng (Mytho).

M. Ngô-văn-Kiều, nguyên thơ-ký-thí-sai tam hạng (Cantho).

M. Lương-Cử-Từ, nguyên thơ-ký-thí-sai tam hạng (Bachêu).

M. Kim-Tôn, nguyên thơ-ký-thí-sai tam hạng (Chaudoc).

14° — Lên chức Thơ-ký-thí-sai tam hạng:

M. Huỳnh-Công-Trung, thơ-ký-học-tập (Thudaumôt).

M. Trần-văn-Giàu, thơ-ký-học-tập (Inspection de Travinh).

M. Trương-văn-Huyên, thơ-ký-học-tập (Huiên).

M. Lý-văn-Quới, thơ-ký-học-tập (Cabinet).

CAI PHÓ TỔNG

15d — Lên Chánh-Tổng nhứt-hạng:

M. Nguyễn-văn-Ngân Chánh-tổng nhì hạng (Mytho).

M. Phạm-đặng-Xuân Chánh-tổng nhì hạng (Gocông).

16° — Lên Chánh-Tổng nhì-hạng:

M. Nguyễn-ngọc-Xuân, Chánh-tổng tam hạng (Mytho).

M. Nguyễn-văn-Lợi Chánh-tổng tam hạng (Tâyninh).

M. Nguyễn-duy-Hinh Chánh-tổng tam hạng (Bentre).

M. Nguyễn-văn-Kiền Chánh-tổng tam hạng (Vinhlong)

M. Phạm-ngọc-Chân Chánh-tổng tam hạng (Travinh).

17° — Lên Phó-Tổng Nhứt-Hạng:

M. Dương-Mỹ, Phó-tổng nhì hạng (Soctrang).

M. Lâm-văn-Loan Phó-tổng nhì hạng (Giadinh).

M. Hà-văn-May Phó-tổng nhì hạng (Tanan).

M. Lưu-tuấn-Lảnh Phó-tổng nhì hạng (Thudaumột).

Bổn-Báo kỉnh mầng viên quang quí chức vinh thăng.

Sau tiếp đăng phần ti Giáo-Huấn.

Sự tích Annam

Nước Nam ta xưa cũng có nhiều trang hùng dõng mạnh dạn khác thường cũng làm nên cơ nghiệp lâu dài chẳng thua chi người Tàu, mà chúng ta thường chẳng hề khi nào nhắc nhở, vì chẳng biết gốc tích ra làm sao.

Gốc tích những trang anh dõng xưa thế chắc cũng có đem vào lịch sử, nhưng bởi lúc quân Tàu sang Nam nhiều khi chiếm đoạt, bờ cõi nước ta, lại chúng nó muốn cho mất cả nòi giống chúng ta, nên nhiều lúc sử sách của chúng ta thảy đều tóm thâu lớp đốt, lớp đem về Tàu, nên sự tích ta kể từ ngàn năm trước thảy đều chẳng có.

Nhưng vậy mà sau đây cũng còn có nhiều kẻ, góp nhóp truyện sử, của ông bà để lại chép sao thật bổn, nhưng tưởng cũng có ích mà nghe hiểu một vài sự tích xưa của nước ta, nên tôi chép ra kể từ đây cho khán quan tường lãm.

Sự-tích ông *Bố cái đại-vương*

Thuở xưa có một người, tên là *Phùng-Hưng*, ở quận *Đường-lâm* về tỉnh *Sơn-tây*. Vốn nhà giàu, ngàn cân sức mạnh; hay bắt hổ bằng tay không. Có người em tên là *Tuấn* lại có sức mạnh hơn nữa; để đồ nặng bằng ngàn cân vào trong chiếc thuyền nhỏ, đội đầu mà đi được hơn mười dặm. Lúc bây giờ các quân *man*, quân *mọi*, đều sợ cả.

Năm thứ bảy, đời vua *Đức-tôn*, nhà *Đường*, bên Tàu. Lúc bây giờ Tàu tóm chiếm Annam có quan đô-hộ là người *Cao-chính-Bình* qua trị nước *Nam*, dân-sự phải bị tàn-hại cực-khổ lắm. Người *Phùng-Hưng* dấy quân ở châu *Phúc lốc*, (bây giờ là huyện *Phú-thọ*,) đem trăm thớt voi, hơn mấy ngàn con ngựa, đánh lấy được thành. Người *Chính-bình* lo sợ mà chết; *Phùng-Hưng* lên ngôi làm vua nước *Nam*; xưng hiệu là *Phùng vương*. Công cán nhiều mà hưởng không đặng lâu. Làm vua được bảy năm thì mất. Con trai người là *An-ninh* lên nối ngôi; tôn cha là *Bố-cái-đại-vương*, bởi vì thói tục lúc ấy gọi *cha* là *bố*, gọi *mẹ* là *cái*; cho nên mới đặt hiệu như thế. Được ba năm, nhà *Đường*, lại sai người *Triệu-xương* sang làm quan đô-hộ. Người *Ninh sơ*, vì yêu duối quá không thể nối nghiệp tông môn nổi nên đem quân ra đầu hàng. Họ *Phùng* mất nước từ đây. Annam lại phải thuộc về Tàu cai trị nữa.

C:

Cờ-bạc

Đọc Báo *Midi Colonial* có khoản nói rằng: cờ-bạc trong cõi Đông-Dương sẽ đặng thong thả như thuở trước, vì có lời quan Toàn-quyền **Albert Sarraut** gởi xin Thượng-nghị-viện. Thượng-nghị viện xét lẽ của quan Toàn-quyền Sarraut phân biện về Chánh-sách Kinh-tế và Xã-Hội trong xứ nhằm lý, nên nhứt-định sẽ cho Đông-Dương ngoại luật buộc, chơi cờ-bạc lại như xưa.

Bổn-báo không để lời bàn

Tục-ngữ-cổ-ngữ

GIA-NGÔN

(*tiếp theo*)

— 12 Bằng hữu chi ư tính.

Nghĩa bằng hữu ở tại đều tin thành, không tin thành thì không thiệt là bằng hữu.

— 13 Bánh sáp đi, bánh chì lại.

Thói mọi ưa đàng chì thiết đồ mềm, không quí vàng bạc. Kẻ chợ đổi chác với nó, phải lấy thăng hằng, nó một bánh sáp mình một bánh chì, nghĩa là phải cho bằng nhau; bây giờ ơn nghĩa qua lại với nhau thì hay nói vân vân.

14 — Bạo đâu thì đại bạo đái thì khôn.

Con người phải cho dè dặt, chớ khá nhẹ dạ, hốp tốp. Bạo đâu là táo bạo lúc ban đầu.

15 — Bạo phát bạo tàn.

Nói về thì vận, hễ phát đạt vội, thì tàn cũng vội.

16 — Bảo tàn cứu hỏa.

Ôm củi mà chữa lửa: cứu bịnh giữ hòa chẳng dùng thuốc hay, lời phải, lẽ đụng phương nghịch lời ngang, thì cũng như làm cho lửa cháy thêm.

17 — Bắt bề, đánh con sao lành:

Nghĩa là không lẽ tiếc cái bắt bề hơn con.

Xưa có một người mua một cái bình, cầm đi đàng, vô bình rơi xuống, bể đi, người ấy đi xuôi một bề; người ta hỏi sao bình bể không ngó lại, người ấy rằng bể rồi thì thôi, dâu tiếc cũng vô ích.

18 — Bắt cả hai tay.

Nghĩa là hai tay muốn đặng cả hai; song muốn cho đặng cả thì phải tay chân tay bắt, nếu hai tay chụp lấy cả thì không có tay nào đặng, cũng có nghĩa là giành lấy một mình.

19 — Bắt can là sự, mạc đương đầu.

Chẳng tan việc mình, đừng xứng ra mà chịu nghĩa là chẳng nên thảy lấy, gánh việc vô can.

20 — Bắt cần chi khách.

Bắt thình lình lai, thì là khách không gấp, vì là không có mời.

21 — Bắt chuột không hay, hay ăn bếp.

Nghĩa là đồ lai; con người, nên không

Đoản thiên tiểu thuyết

(*Tiếp theo*)

« Nàng nghe xong liền đáp: « Cảm lòng chua xót, khó nỗi chối từ, vì anh quá thương nên quên em là dị loại. Nay em tuy đã thác nhưng nhờ lượng từ bi cho phép nhiệm mầu, nên thường hóa hiện ra nguyên thân; nay về cùng anh cũng lòng em sở nguyện, nhưng chỉ hiềm một nỗi chồng chung; chi cho bằng: Hiện xuất nguyên thân, hay là biến thành dị loại. » Nói xong bỗng xoay quanh một lát biến mất, hóa thành hạt minh-châu sáng hoắc, bay liệng vòng quanh. Công-tử dang tay bắt lấy, thời rõ ràng một hạt minh-châu to bằng hạt nhãn, chói sáng rạng lòa, nhìn cho kỹ thời chính giữa lõm có một vết sắc lục, vết ấy hiện một cảnh: giữa một cái cồn bốn bề nước chảy quanh bao bọc xem đẹp lắm.

« Công tử nhắm nhìa hồi lâu rất yêu mến, bỏ vào túi áo đem thẳng về nhà, liền mướn may một cái túi bằng gấm bỏ hạt châu vào, mang ở cổ lũng lẳng, nhật dạ bất li. Từ đó về sau thường hiện ra một người con gái đẹp như tiên ở chung với Công-tử; nhưng khi nào có vợ Công-tử thời lại biến thành hạt châu treo lũng lẳng ở « cổ chồng; cho nên tuy ở trong « nhà có mấy tháng trời mà không « ai hay; một hai khi đêm khuya « vắng vẻ, tôi tớ trong nhà có đứa « nghe tiếng cười cợt trong phòng « ngủ riêng của Công-tử, nhưng « chúng nó cũng không nghi hoặc « gì là vì biết tánh chủ nhà hay « chơi lẻn như thế. — Chỉ có vợ « Công-tử thời có ý nghi ngờ đã « lâu, là vì trong mấy tháng trường « xem tình chăn gối lạt lẽo bơ thờ « không như xưa, mà xem Công-tử « hình hài yếu ớt, lòng lấy làm lo, « lại thêm nghe đầy tớ mách lại « những sự lạ lùng, càng kinh quái « lắm. Hỏi chồng, chồng không nói « thật, mới lập thế rình mò thử xem. — « Một đêm nghe có tiếng cười dởn, « đạp cửa vào thời chỉ thấy một mình « Công-tử thôi. Không thể nói năng gì « được, lại bị chồng la rầy cho Vợ tức « quá phát điên cuồng; cả nhà lấy « làm lo sợ, mới đi bói toán thời thầy « bói bảo rằng: Tuổi nhà nam nầy « mắc phải sao hạn nặng, cho nên « bị loài phục-thi cố-khí báo hại « phải kíp nên mời thầy trị gấp kẻo « để lâu e hại đến tánh mạng. « Không mấy lúc mà thầy Tu, thầy « Pháp, đến chật một dinh tróc-quỉ, « phi-phù, xuống Hoàng-tuyền lên « Bích-lạc tìm khắp nơi nào có yêu « tinh! (Yêu tinh đeo ở cổ), tiền mất « tật còn. Sau cùng, tìm được một « đạo-sĩ rất cao tay ấn, đến khu-trừ, « có cho vợ Công-tử hai đạo phù lại « bảo cho phải đến nơi hướng đông, « giữa một cái cồn có nhà dân giả ở, « tục gọi là làng Cồn, lại tìm cho ra « một cái bến đò có cây đại thụ, « một cái lều tranh ở dưới gốc; « ở trước bến ấy thuê kẻ chài lặn « tìm ở dưới đáy sông có cái vỏ hến « to bằng cái nồi con nít nằm, đem « về đốt cháy thành vôi, rồi lấy « ít vôi ấy hòa với nước gạn cho « trong đốt hai đạo phù hòa lẫn với « nước ấy cho Công-tử uống; còn « bao nhiêu vôi thừa lại thời cho « người đem đi rắc rải rác khắp « các nẻo phố phường, bất kỳ nhà « ai cũng bỏ một nắm bên cửa; làm « như thế tự nhiên nó phải tuyệt « tích. Y như lời quả nhiên rành « rành không sai, nội trong mười « ngày mà Công-tử trăng kiện như « thường còn tình cũ nghĩa xưa « quên sạch, chỉ một mực cần mẫn, « tức tạ-tại-công như xưa. Lần hồi « mà được gia quan tiến chức.

« Nay kể đến hột châu xiêu lạc « thêm càng thảm thiết: Từ khi bị « thầy đạo-sĩ trừ-yểm thời vội vàng « tuôn chạy toan về chốn cũ tìm vỏ « hến chun vào, ngờ đâu đã bị chúng « đốt cháy bơ-vơ không biết ở vào « đâu phải trở về nhà cha mẹ, nương « náu ít lâu, lại lập quán bán buôn « nghề cũ; thiên-hạ đồn vang rằng « cô ấy hóa tiên, ngày đêm bến chật « sông đầy những thề-thuyền, hoa-« phòng, cổ xuy, sinh ca không bao « lâu mà bến lục-trúc, thanh-y bỗng « hóa nên chốn hoa-cù, liễu-hạng; nào « vương-tôn, qui-khách Tống-ngọc, « Trương-khanh không thiếu mặt nào, « nay chơi mát với ông nầy mai thường « hoa với ông khác, gần xa đều khắp, « qui tiện nào từ, đại-khái bợm ăn « chơi là thế, nói lắm làm chi.

« Ta thấy! Thiên-đạo tuần-hoàn, « châu nhi phục thủy. Hường-nhân « truân-chiên, tiện nhi phục qui: « Kia người mĩ-nhân tan-tác lênh « chân-chường mai hôm nọ, nay lại « về đeo tỏng-nhỏng, đã lại có nọ « cô kia, e lần hồi mà trèo đến ngôi « bà; nhưng chưa biết là « Cọp « Yêu chi » nó xực thịt hồi nào.

« Nghe rằng từ hột châu trở lại « thời quơn đau lắm bịnh dị kỳ. Về « sau chẳng biết vân mòng làm sao ».

Nghe xong chuyện, tôi liền hỏi giá, chị ta nói một trăm bạc tôi nghĩ giá ấy vẽ ấy lại có tích đăng xem cũng không gọi là mắt.

Tôi vội vàng đi lấy tiền chỉ còn 5$00. Hẹn chị ta vài bữa nữa đem tranh đến lấy tiền; chờ mãi không thấy, e đã bán cho ai rồi. Mua không đặng tranh, chép lấy chuyện cho độc-giả cơn nhàn xem chơi tiêu khiển.

ĐÔNG-BÀ, *gởi lại.*

thấy, thấy hư; hay không thấy, thấy dở thì là con mèo ăn bếp.

22 — Bắt cóc bỏ vào dĩa.

Cóc hay nhảy, dĩa trẹt lòng, không phải đồ nhốt, cho nên mới có bỏ vào nhảy ra. Người hay trốn tránh, bắt đó trốn đó, hay là dễ bắt thì nói vân vân.

23 Bắt đăng tuần lãnh, bắt tri thiên chi cao, bắt lý thâm nhai bắt tri địa chi hậu.

Chẳng lên non cao, chẳng biết trời cao, chẳng xuống vực sâu, chẳng biết đất dày: chẳng học tới sách thánh hiền, thì chẳng biết mùi đạo.

24 — Bắt dĩ thành bại, luận anh hùng.

Chớ lấy sự nên hư mà luận kẻ anh hùng, nhứt là nói về việc chinh chiến, vì đặng thua là sự thường.

25 — Bắt đứa có tóc, không ai bắt đứa trọc đầu, có tóc hiểu là người có căn cước sự nghiệp; đứa trọc đầu là đứa tay không, không đồ, chỉ nghĩa là cứ người gốc, hay là có thế ăn nhờ.

26 — Bắt học vô thuật.

Không có học thì không có mưu chước biến hóa.

27 — Bắt lươn đàng đuôi.

Mình lươn nhớt, bắt đàng đuôi, lại càng không có thế nắm, thì bắt cũng như không.

28 — Bắt oán thiên bắt vưu nhơn.

Chẳng hờn trời, chẳng trách người, nghĩa là phải an phận mạng.

29 — Bắt rầu người nọ, đặt cảm người kia.

Nghĩa là tráo chác, chuyện người kia nói cho người nọ, hay là điên đảo thị phi.

30 — Bắt sỉ hạ vấn.

Chẳng hổ hỏi kẻ dưới. Ai ai cũng có chỗ khuất, chớ cậy mình rằng thông minh, có câu rằng: mãn chiêu tổn khiêm thọ ít, thì làm vậy.

31 — Bắt tại kỳ vị bắt mưu kỳ chánh.

Không chịu tước vị của người, thì không lo việc chánh cho người.

Không có danh phận gì mà muốn gánh vác chuyện kẻ khác thì là thảy lay.

32 — Bát trong sóng, còn có khi động.

Hiểu nghĩa là bà con ở chung một nhà, không lẽ khỏi sự mất lòng nhau, cũng như bát chén là sự vô tình, để chung một sóng dầu không ai động cũng có khi khua.

33 — Bảy mươi chưa què, chớ khoe mình lành.

Tật đàng sau lưng. Con người ta dần đến tuổi bảy mươi là bậc già cả, cũng chẳng nên đắc ý rằng khỏi tật.

34 — Bảy mươi học bảy mươi một.

Tuổi bảy mươi với bảy mươi một, khác nhau có một năm, thì có trải việc hơn một năm.

(Sau sẽ tiếp theo):

Pháp-Việt Khách-lâu

(HÔTEL DE FRANCE)

N° 157 Rue Catinat Saigon

HUỲNH HUỆ KÝ, QUẢN LÝ

Kính cùng qui ông qui bà rõ, tôi là chủ tiệm ngủ Nam-hồng-Phát Saigon, nay tôi cũng làm quản-lý tiệm ngủ Pháp-việt Khách-lầu số 157 đường Catinat, tôi mới sửa lại cho vừa ý qui ông và qui bà, phòng rộng mát, sạch sẽ, có đường sắt, ván gỗ, nước trà và có chỗ tắm gội thong thả, xin qui ông qui bà thừa dịp đi Saigon, ghé lại tiệm Pháp-việt Khách-lầu mà nghỉ, thì tôi sẵn lòng tiếp rước qui ông qui bà luôn luôn.

Giá tiền phòng

Ngoại hạng	24 giờ	1$60
Hạng nhứt	24 »	1 40
— nhì	24 »	1 20
— ba	24 »	1 00

LỜI RAO CẦN KÍP

Hội chánh *Agence économique de l'Indochine* **ở tại** *35 rue Tronchet Paris (8e).*

Muốn hỏi thăm đều chi cứ do nơi đó.

Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa

Nếu chư vị muốn mua một cái nhà máy xay lúa theo kim thời và lại toàn hảo, chạy đặng 5-10-15-20-30-50 hay là 100 tấn cùng là hơn 100 tấn gạo trắng mỗi ngày (24 giờ).

Nếu chư vị muốn bàn tính giá riêng đặng mà lập hoàn thành một cái nhà máy xay lúa, đủ nhà, nền đúc, ráp máy, cùng chạy đèn khí vân vân, nói tắc một đều nghĩa là chạy được.

Nếu chư vị muốn cách dễ trả tiền và thi hành cho gấp các việc của chư vị sai khiến, thì nên đến tại hãng.

Bonnefoy & Cie

Đường d'Ormay mà suy tính và hãng nầy sẽ chỉ các đều cần ích cho, hoặc đưa coi kiểu thứ (bản đồ) cùng giá tiền.

Có nhiều giấy tờ làm bằng cớ rằng đã có chịu cho nhiều chỗ thành tựu rồi.

Dầu Bạc-hà hiệu «LÒ-TIÊN»

Hảo-vĩnh Công-ty trình cùng qui-ông qui-bà đặng rõ:

Dầu **BẠC-HÀ** (menthe) hiệu **LÒ-TIÊN** của chúng tôi bán là tốt hơn hết các thứ dầu bán trong cõi Đông-dương nầy.

Những lời chúng tôi nói đây là lời vàng đá, một mảy chẳng sai. Cuộc buôn-bán của chúng tôi gây dựng nên đồ sộ như vầy là quyết một sự vững bền trăm năm, vì chi một món Bạc-Hà lời lãi chẳng bao nhiêu mà phải đem lời chẳng thật mà ngỏ cùng qui-ông qui-bà cho hư danh. Xin qui-ông qui-bà mua thử một ve mà dùng thì biết rằng dầu của chúng tôi tốt hơn hết thảy, thơm tho ngọt ngào, mùi dầu thiệt các hiệu khác cũng chẳng sánh kịp

Hãng chúng tôi là hãng Annam, lập ra trước là tranh chút ít lợi quyền với đời, sau là giúp bạn đồng bang trong cuộc thương mãi. Bởi vậy cho nên dầu **BẠC-HÀ** hiệu **LÒ-TIÊN** đó là của hiệu chúng tôi nghiên cứu bấy lâu nay rồi chúng tôi chế đặt ra cho vừa ý người nước ta. Vậy thì người Annam ta, xin hãy nhớ bổn phận mình phải thương phải giúp người Annam khi mua hãy nài mua cho được dầu **BẠC-HÀ** hiệu **LÒ-TIÊN**, trước là ít tốn tiền mà có dầu tốt nhất, sau được tiếng ái-quốc ái-quốc!

Thoản như dầu hãng chúng tôi chẳng được vừa ý qui-ông qui-bà thì xin qui-ông qui-bà hãy lấy lòng rộng rãi cho hãng chúng tôi biết, thì hãng chúng tôi sẽ xét kỹ mà sửa lại tức thì và cảm ơn qui-ông qui-bà vô cùng.

Dầu **BẠC-HÀ** hiệu **LÒ-TIÊN** bịt nút bằng một thứ nhựa riêng để bao lâu, mấy năm đi nữa cũng chẳng bay hơi.

Lời dặn cần kíp

Hãy đừng thấy dầu giả bán rẻ mà ham, tức nó vô đã hại não mà lại làm cho khô phổi nữa!

Dầu của hãng chúng tôi nước trắng trong như ngọc, rất nên tinh hảo chẳng có chút chi nhơ bẩn lộn vào.

Khi mua xin nhớ mà biểu nó đưa thứ **BẠC-HÀ LÒ-TIÊN**, khi dùng hãy nhớ mà làm ơn chỉ cho những người chẳng biết.

Đã là tốt nhất, tốt hơn dầu thiệt các hiệu khác mà giá tiền lại rẻ: bán lẻ có hai cắt (0$20) một ve, còn bán sỷ thì 15 đồng một trăm ve, mua nhiều nữa tính rẻ hơn. Ve lớn bán lẻ 3 cắt rưỡi (0$35) một ve, sỷ thì 27 đồng một 100, mua nhiều hơn tính rẻ.

Hảo-vĩnh công-ti kính đồn

SỐNG LÂU NHỜ RƯỢU

(Longévité grâce à une liqueur)

Hiện bây giờ bên nước Huê-kỳ có một vị điền-chủ đã ngoài 95 tuổi mà hồi còn sức lực mạnh mẽ như người 40 tuổi, đi đứng chỏi hỏi, ăn nói sỏi sàng, cả ngày ở ngoài trại ngoài đồng coi tôi-tớ làm công chuyện.

Ngày no có một người đi thăm ông, hỏi thử cho biết tại đâu ông nay đầu bạc tuổi cao mà sức lực không phai kém vậy?

Ông già đáp lại rằng: Có chi lạ đó mà hỏi, cả đời tôi trước khi ăn cơm hay uống một ly nhỏ rượu Quina Gentiane *hiệu* Mazet *là một thứ rượu trường sanh bổ lão.*

Người khách nghe nói cũng có lòng mộ việc trường thọ như ông, liền về nhà sai trẻ đi mua chỏ đặng thử rượu Quina Gentiane *mà dùng mỗi bữa. Thiên hạ nghe nói cũng có dạ tham sanh, cũng bèn rủ nhau đi mua rượu ấy đem về mà uống bổ quanh năm.*

Có bán trong các tiệm hàng xén (épiceries).

LỜI RAO

Kính lời cho Lục-châu và chư vị dùng rượu đặng rõ: kể từ ngày mồng một tháng Juillet *1919*, thì những người khách-trú và An-nam đặt rượu tại Nam-kỳ sẽ thôi bán rượu của công-xy Langsa nữa, chỉ lo bán rượu nếp của mình đặt theo cách thức của An-nam thủo giờ,

TRẠI THỢ-MỘC CHẠM VÀ CẨN

Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

Tại chợ Lái-thiêu, đường Abattoir

Trại tôi dùng toàn cẩm-lai, trắc, gõ đóng các món theo kiểu kim thời.

Bàn ăn { mặt cẩm-thạch, thành cẩn hay không
mặt gõ liền bốn kiểu.

Bàn tròn { mặt cẩm-thạch, thành cẩn hay không
mặt gõ liền, bốn trụ, một trụ.

Bàn lầu 12 trụ, bàn rượu, bàn Salon, bàn viết.

Tủ áo, tủ rượu, tủ thờ cẩn hay chạm vàng ba, hai, một, vân, vân.

Qui ông muốn đặt xin gởi kiểu hay là đến tại nhà tôi lựa mua đồ có sẵn.

Lò Rượu Đông-dương

LỜI RAO

Hội nhà-máy Langsa đặt rượu trong cõi Đông-dương kính rao cho bá-tánh hay rằng: kể từ ngày 1er Juillet 1919, nhà-máy rượu sẽ đứng bán rượu của lò đặt ra cho các quán; bán ngay như vậy, lợi cho chủ quán, lợi cho người uống rượu vì rượu ngon mà giá lại nhẹ.

Hãng đã lập tiệm nhánh trữ bán trong châu-thành các tỉnh và trong các quận lớn thuộc Nam-kỳ và Cao-man.

Muốn hỏi đều chi, xin hãy do nơi tiệm số 2 và số 4, đường Lareynière, Chợ-lớn, hoặc nơi lò rượu Chợ-lớn Bình-tây.

THƯƠNG TRƯỜNG

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

TÊN CÁC THỨ CÂY		BỀ HOÀNH VÀ TRƯỜNG: CÂY CƯA CHUÔNG	BỀ HOÀNH VÀ TRƯỜNG: GỖ SÚC	GIÁ THƯỚC CHUÔNG: GIÁ CÂY CHUÔNG	GIÁ THƯỚC CHUÔNG: GIÁ GỖ SÚC KHÔNG VỎ
Cây để làm bàn, ghế, cất nhà v. v.	Sao	033×033	0m45	25$00	
	Câm-xe . . .	»	0 45	32 00	25$00
	Dầu thông . .	»	0 45		18 50
	. . . . .				
	Trắc				

LOẠI CÂY TRÀM	BỀ TRƯỜNG	BỀ HOÀNH	TỪ 100	GIÁ
Cây cồng	1m50	Từ 0m10 đến 0m12	100	5$
»	2 00	» »	100	7
»	2 50	» »	100	9
»	3 00	Chở tới bến Saigon 18$	100	11
»	3 50	» » »	100	14
»	4 00	» » » 28	100	18
»	5 00	» » » 40	100	25

CÁC VẬT THỔ SẢN		CÂN TA	GIÁ BẠC
Củi lò		Thước chuông	1 50 tới 2 00
Cây tràm 0m45 tới 0m50		»	0·80
Cây để nhuộm	vàng	một tạ	2.00
	vàng lợt	»	2.50
	đỏ.	»	1.50
Gạch tiều.		một muôn	85.00
Gạch Bắc-kỳ		một ngàn	130.90
Gạch Hồng-mao.		»	150.00
Gạch xi-măn	đặc hạng nhứt . . .	một trăm	6.50
	đặc hạng nhì. . . .	»	3.50
	có lỗ	»	6.50
Đầu khấu	hạng nhứt và hạng nhì.	60 kil. 4	200 tới 300
	rừng	»	20 » 30
Cao-su	annam	»	Nominal
	Lào	»	»
Vôi bột		»	0.95
Vôi cục Bắc-kỳ		100 kil.	1.35
Sáp ong		60 kil. 4	70 » 85
Heo sống		100 kil.	27 » 33
Dừa khô		68 kil.	8.00 » 10.00
Sừng	trâu	»	10.00 » 11.00
	bò.	»	27 » 29
	nai.	»	27 » 29
Bông	không hột	60 kil. 400	47 » 49
	còn hột tùy hạng. . .	63 » 420	11 » 13
Tôm khô không vỏ, hạng nhứt		60 » 400	40 » 46
»	hạng thường . . .	»	25 » 35
Tôm khô còn vỏ.		68 kil.	20 » 25
Văng nhựa, số 1.		60 » 400	130 » 1.50
» số 2.		»	100 » 130

PHARMACIE SHANGHAI

TRỒNG RĂNG VÀ THAY CON MẮT

M. TRIỆU-CƯƠNG, CHỦ NHƠN Ở ĐƯỜNG MARINS, SỐ 188 CHỢ LỚN VÀ Ở ĐƯỜNG BOULEVARD GALLIÉNI, SỐ 3 SAIGON

Bổn Dược Phòng có trử bán nhiều thứ thuốc rất nên thần hiệu đều có dùng cái nhản « Con Bướm-Bướm » làm tin, chư vị có mua thuốc của tiệm tôi, hảy nài cho được cái nhản « Con Bướm-Bướm » mới là thiệt thuốc của tiệm tôi, kẻo lầm thứ giả uống vào thêm hại :

Bổn Dược Phòng có gởi thuốc tại nhà M. THÁI-KỲ SƠN, ở đường Pellerin, số 23—Saigon, bán giùm y giá của tiệm tôi, chư qui-vị ở trong Lục-Châu có cần dùng thuốc của tiệm tôi, xin viết thơ cho hay, sẵng lòng gởi cách Contre remboursement (Nghĩa là đem tiền đến nhà thơ mà lãnh thuốc). Còn tiền gởi về thân chủ phải chịu.

SHANGHAI BỔ HUYẾT YẾN SƠ VỆ THẬN HOÀN

(20) (*Thuốc bổ thận tình thần hiệu*)

Theo đời Văn-minh nầy trong xả hội của Đồng-bào ta từng có tiếng khen cho thuốc trị bịnh nhiều món dã hay, lại lịch trị vô cùng, và các Lương-y trong các nước cũng ấm chứng chắc cho ta phương thuốc *Tự-thận* nầy là một phương quí lạ trong việc tráng dương, nếu bịnh các chứng thuộc Thận rất nên dè dặt, theo thuốc nầy mà trị những là : Tâm, *Thận* bất giao sanh chứng chiêm bao *Di-tinh*, nếu để lâu ngày đường *Ngọc-quan* hư xương mông hoải biến ra chứng *Trệ-khí* đau-giái), dùng thường thuốc nầy thì tráng hỏa cho mạng môn, ấm nơi thận thĩ tức thì mạnh giỏi :

1· — Huyết khí suy nhược, tinh thần hao kém, ăn uống không đặng, giao cấu không nổi, mộng-mị di-tinh cũng là đờn bà lạnh nơi ữ cung, đờn-ông tinh huyết hư nhược nên mới chậm có con, dùng thuốc nầy công hiệu hơn hết, sức mạnh hơn tinh chấc của các loài cá, và ấm thận thĩ hơn sức *Lộc-nhung*, thiệt là bổ thận hạng nhứt trong hoàn cầu.

2· — Bàn hoằng thọ thấp, nhiệt sanh chứng lậu trẻ, ngủ lâm, mới thì đái gắt, lâu thì bải hoải đờn điều, hay là bởi đau sang độc mà uống nhiều thứ thuốc hại độc, làm cho phạt ti-vị hao thận phủ, dùng đến thuốc nầy cũng năng bồi bổ chơn ngươn, tiêu trừ các chứng bịnh :

3· — Mỏi lưng mỏi gối, nhứt tê xương cốt, đi đứng có dấu không vững vàng, các chứng thuộc về cuộc chơi bời quá độ khiến tinh-thần bủng rủng, dùng thuốc nầy trở nên mạnh mẻ ;

4· — Ti vị hư khí huyết hao kém, hay mệt hay mỏi đêm khuya, thường hay sông bến bởi tích trệ nhiều, ăn uống không tiêu, dùng đến thuốc nầy năng khai vị kiện ti châu thân an ổn ;

5· — Đờn-bà con gái đường kinh nguyệt hư huyết kinh vàng dợt ngưng trệ đóng khối huyết sắc bầm, sanh chứng xích đái hạ, bách đái hạ, đường kinh trồi sục không chừng, khi ít khi nhiều, nơi âm môn hư lạnh, dùng đến thuốc nầy rất hay vô cùng ;

6· — Những người già cả, thận hư mạng môn hỏa kém hay đái đềm, xương cốt mỏi mê, dùng đến thuốc nầy rất cố tinh bồi thận, dầu già tuổi cao cũng mau có con thiệt là thuốc bổ thận rất nên công hiệu.

Như vị nào có mấy chứng dã kể như trên đây, thì mau dùng thuốc hoàn nầy, trong một ngày sẽ thấy hiệu nghiệm chẳng sai, uống luôn cho đặng 3, 4 ngày, các bịnh đều hết, mà lại mạnh mẻ hơn xưa, thân thể tráng kiện, như mấy ông già, bà-cả khí huyết dảm suy, tinh thần hao kém, ăn uống chẳng đặng, bịnh hoạn liên niên, như uống thuốc nầy cho thường, thì ăn uống mau tiêu, da thịt mịnh màng, thêm sức sống lâu, già trở nên trẻ, còn trẻ thêm sức mạnh, mau có con, thiệt là một phương thuốc bổ-huyết rất hay rất qui trong hoàn-cầu.

Chư qui vị có mua hảy nài cho đặng hiệu PHARMACIE SHANGHAI và cái nhản « Con BƯỚM-BƯỚM » mới là thiệt thuốc của Bổn Dược Phòng kẻo lầm thứ giả mạo.

CÁCH DÙNG : Tối trước khi đi ngủ uống một hoàn, uống với nước muối hay là nước trà, dùng luôn luôn đến khi trong mình cho thiệt mạnh.

THIỆT GIÁ :

Mỗi hộp hai hoàn..... 1 $ 00

XA-BONG MAT-XAY

Tốt hơn các thứ Xa-bông Mạt-xay thiệt bán trong Namkỳ mà giá rẻ hơn

Hiệu con chim Ác-là

HAO-VINH Công-ty

(HÃNG ANNAM)

166 bis, Rue Lefèbvre, Saigon

AGENTS EXCLUSIFS

CÓ MỘT THỨ NÀY MÀ THÔI

(*Il n'y a que lui*)

Có một thứ rượu Rhum ngon mà hay trừ bịnh rét, nóng lạnh hay làm cho ti vị, tiêu hóa hay trừ bịnh yếu nhược và thiên thời. Rượu nầy rất đại danh, thiên hạ rất chuộng và lại tốt hơn các thứ rượu Rhum khác.

Hãy coi cho kỹ kẻo lầm thứ giả và phải nài cho phải cái ve có dán nhản trắng như hình kiểu đính một bên đây.

Có bán tại các tiệm bán đồ tạp vật

PILULES FOSTER

de spécial pour les maladies des reins et de la vessie

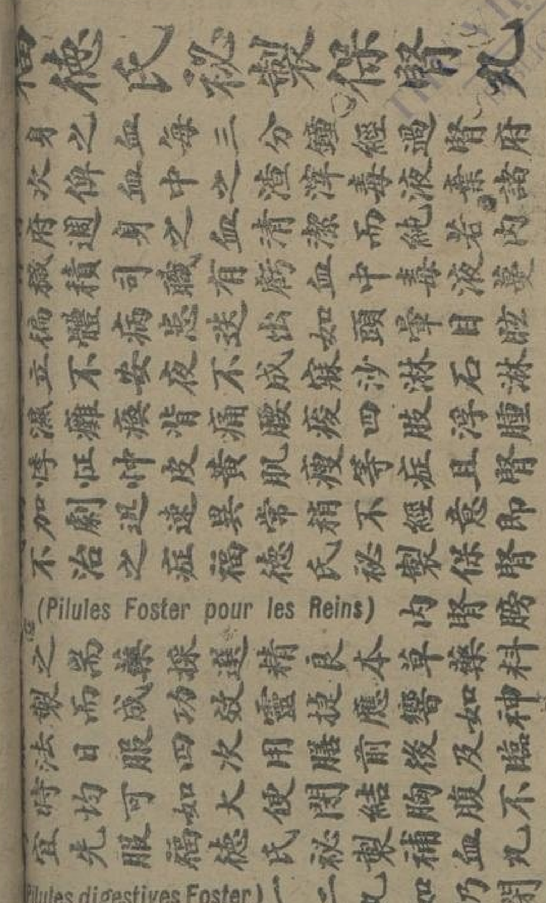

La Véritable Marque

(*Etiquette jaune.*)

PRIX : 3 fr. 50 le flacon, chez tous les pharmaciens.

NHÀ HÀNG

Nam-Thuận-Phát

LÊ-VĂN-LÊ *kế nghiệp*

Góc đường Pellerin-Espagne số 69—SAIGON

Kính,

Mời viên-quan quới-khách thừa nhân đến nhà hàng tôi hứng tửu và dùng bữa trước là đặng vừa ý qui viên sau giúp tôi nên việc

Từ ngày vào kế nghiệp, tôi đã sửa sang nghi tiết và sắp đặt mọi việc lại như mới. Chẳng những vật thực đủ mùi đủ vị, cách tiếp đãi qui-khách rất trọng hậu.

Tôi lại có lập riêng một phòng, để khi có qui cô qui bà vào ngồi dùng bữa hoặc giải trà cho xứng đáng.

Lệ gởi bài lại

(*Avis à nos correspondants occasionnels*)

Từ nầy sấp đi, bổn-quán không đăng những bài lai cảo dấu tên nữa. Vậy xin các ngài ông nào, bà nào hứng bút muốn giúp bổn-quán, hoặc gởi tin tức, hoặc gởi những bài hài đàm, nhàn đàm, đại luận thì phải ký thật danh hiệu và biên cả chức-nghiệp, chỗ ở.

Duy chỉ những người trong Tòa-soạn và những nhà phóng sự hoặc giúp việc đã quen thuộc lâu ngày, và bổn-quán đã có ghi tên trong sổ, mới được quyền ký bằng biệt-hiệu, hoặc tiểu tự, hoặc ký tắt mà thôi.

LỜI KHUYÊN

(*Conseil*)

Chẳng những là thuốc điếu **Diva** *là thuốc tốt nhứt, sự ấy ai ai cũng rỏ, mà lại nhờ sự dọn thuốc ấy một cách kỹ lưởng, đến đổi không còn một chút nhựa nào trong đó, nên hút nó dịu dàng không hề bịnh hoạn. Bởi đó trong chư-tôn ai mà biết lo ngừa bịnh hoạn ai hay sợ đau chứng mấy người ghiền thuốc thường bị, thì khá mua thuốc điếu* Diva *mà hút đừng thèm thuốc khác.*

Có bán trong các tiệm hàng xén và quán cafe.

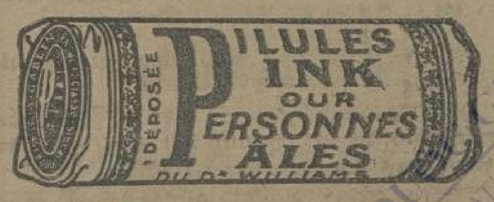

HOẢI DƯƠNG BỊNH

Muốn trừ cái bịnh hoải dương thì phải lựa thứ thuốc bổ huyết bổ cân mà uống mới đặng.

Trong cái bịnh hoải dương nầy có nhiều cớ, một là não-cân có bịnh, hai là cốt chủy suy khuyết.

Thường lề cái việc giao cấu tài nó tùng nơi não-cân, nếu não-cân hư bài thì tinh tự dục loại-đọa. Bởi vậy ai có bịnh ấy nên uống thuốc **Pilules Pink** là một vị thuốc bổ não, cái sức nó bổ huyết bổ cân hay làm cho ngũ tạng lục phủ hưng vượng, thân thể tráng kiện, chẳng những siêng năng trong việc làm ăn, mà lại năng du hí du thực nữa.

Tuy Pilules Pink tánh được mãnh liệt như vậy mặc lòng, chớ kỵ trung hiếu hậu, uống nó vào vô hại.

Tại xứ Thổ-nhĩ-kỳ và xứ Ai-cập là chỗ đờn ông hay có năm thê bảy thiếp, thì hoàn thuốc Pilules Pink bán đắt vô cùng, thiên hạ ưa dùng vì nó chữa cái bịnh hoải dương rất hay rất lẹ.

PILULES PINK

(*Bổ hoàn linh đơn*)

Trong các tiệm thuốc có bán, có trư tiệm thuốc của ông de MARI et LAURENS Pharmacie de Normale, Saigon.

Mỗi hộp giá là 3 quan 50 ; 6 hộp 17 quan 50.

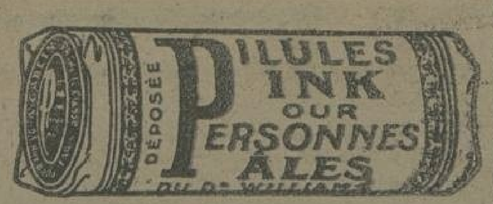

BANQUE INDUSTRIELLE DE CHINE

TRUNG PHÁP THIỆT-NGHIỆP NGÂN HÀNG

ĐẠI-PHÁP NẶC DANH CÔNG TY TƯ, BỔN 45 TRIỆU QUAN

Hội trưởng quản-lý : ông André Berthelot —Chánh Tổng-lý : ông A J. Pernotte

Chánh hội sở tại Paris, số 74 đường Lazare

Chánh hằng ngánh tại Pékin (Bắc-kinh) tại Trung-quốc.

HÃNG NGÁNH TẠI Shanghai, Tiên-Tsin Hongkong và Saigon.

Có đặt Thông-quán (Correspondants) khắp toàn cầu, nơi các xứ phiền-thạnh.

Chủ hằng : TẠI PHÁP-QUỐC.— Société Générale pour développer le Commerce et l'Industrie en France (Thương-mải kị-nghệ ban bố đại công-ty).

Tại Luân-Đốn : ANG-LÊ.— Hằng London County et Werminster Bank L.D.

Tại Niểu nước : (New York Huê-Kỳ). — MM. Redmond et Co.

Hãng ngánh Saigon

8, quai de Belgique và 2, rue d'Adran

Tính toán các thứ sổ sách nhà băn.

Tính tiền (dủ thiếu) bằng phiếu cho vay bằng bạc đồng (piastres) lời hai ly 2%

Tính tiền (dủ thiếu) bằng tiền quan (francs) có thể thối lại bằng phiếu vay, hoặc cấn trừ bằng các thứ tiền tại Pháp-quốc, lời hai ly rưởi (2 1/2%)

Tính tiền gởi vào Caisse d'Epargne (Kho Tiết-kiệm) hoặc bằng tiền quan (francs) hoặc bằng bạc đồng (piastres). Về cách thức xin đến hỏi thăm.

Gởi tiền có định lệ, hoặc tính bằng tiền quan (francs), hoặc tính bằng bạc đồng piastres). Về giá bạc và cách thức, xin đến thương nghị).

Trã nợ thế có tiền đầu (Escompte) và lảnh đòi nợ các giấy tờ về việc thương-mải.

Sang giấy chịu nợ (traites), phiếu nợ (chèques.) hoặc sang giấy nợ tại các xứ phiền-thạnh.

Cho hay và thi hành các việc cho nhà buôn-nợ (Bourse) ăn chung các nơi.

Cho mượn tiền trước mà phải thế chưn hàng hóa cũng là văn khế.

Tổng-lý

A. BERTHIER.

XÀ-BÔNG MẠT-XÁY ĐEN

Tốt lắm rẻ lắm

Hiệu con Rồng

HÃO-VINH Công-ty
(Hãng Annam)
146 bis, Rue Lefèbvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

SOCIÉTÉ DES TABACS
DE L'INDOCHINE
(Đông-dương Yên diệp Công-ty)

Tư-bổn: 6.000.000 fr.

Chính sở Công-ty tại **PARIS**

Sở Cai-trị và công-xưởng tại **HANOI**

Đồn-điền trồng thuốc lá tại **KIM-XUYÊN** và **VĂN-KHÊ**

Hiện có những thứ sau nầy gởi bán trong các hiệu :

XÌ-GÀ.
NINA.
Thuốc chưa vấn :
COQ (Con gà)

Thuốc vấn :
FAVORITES.
MÉTROPOLES

vân vân

Và thứ thuốc lá vấn, chiêu khách, hiệu

PAGODE (Cái chùa)

KHOÁN CHẤT THỦY
(Nước suối kim thạch)

PHÁP-QUỐC-TUYỀN

VICHY, CÉLESTINS

Có bán nguyên ve và nửa ve | Trị bịnh đau Thận, bịnh đau Bàng-quang, bịnh Phong — Thạch-lâm-bịnh (ké) — Bao mấy chỗ lật-léo.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bịnh đau gan và bịnh đàm.

VICHY HOPITAL trị bịnh thương tỉ, trường nhiệt

Hãy coi chừng đồ giả mạo khi mua phải chỉ cho trúng thế nước nào mình muốn dùng.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TÊ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối ấy mà ra, — [illegible] và cơ vô.

PASTILLES VICHY-ÉTAT uống khi ăn cơm rồi nóng chừng, 2, 3 hoàn thì để tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT [illegible] cho mình đun nước xít [illegible] chất).

GRAVURE
SUR MÉTAUX ET MARBRES

TIỆM KHẮC CON DẤU
CORDONNERIE.—CHAPELLERIE
Tonkinoise

TIỆM ĐÓNG GIÀY

Tôi mới lập thêm một Tiệm đóng giày và bán nón theo kiểu Langsa tôi có commandé đủ các mẫu da, chư quí vị muốn dùng xin cứ viết thơ cho tôi mà lấy mẫu da và lấy (Catalogue) mà coi kiểu có giá cả hẳn hòi.

• Vị nào muốn mua sỉ sẽ có giá riêng xin viết thơ thương nghị.

NGUYỄN-CHÍ-HOA,
87 Rue Catinat, Saigon

Đánh làm mau tẻ tiền

Viết thơ cho Hãng Annam, Hão-vinh Công-ty, 146 bis Rue Lefèvre, biểu gởi contre-remboursement (cách tiền trao của lảnh nơi nhà dây thép) một hộp một trăm ve dầu Essence de menthe, hiệu Lò-Tiên, tốt nhất trong cỏi Đông dương, giá là mười lăm đồng (15$00) mà thôi. Về bán lẻ lại cho trong vòng quen lớn một ve bai cắt (0$20) — mỗi ve lời 5su, một trăm ve lời 5 đồng bạc.

Bán một hộp lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc !

Viết thơ đi, đừng bỏ qua dịp làm tẻ tiền, uổng lắm. Bang đầu lời ít sau lời nhiều, bán buôn quen thói, làm giàu chẳng bao lâu !

Cho không ! Hãy coi cho kỹ.—Kể từ ngày nay một trăm người nào gởi thơ đến mà mua dầu trước, Hãng Annam Hão-vĩnh Công-ty sẽ vui lòng gởi cho không một kilo xàbông mạt xây thiệt, hiệu ngựa một sừng. (La Licorne), tốt nhất trong cỏi Đông-Dương *hay là* một ve dầu thơm Essence pour-Lotion : Eau de Cologne, Quinine, foin coupé để làm đầu một lít các thứ dầu thơm ấy), tùy thích ai muốn thứ nào cũng được.

Hãy viết thơ mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm tẻ tiền uổng lắm ;

Hãng Annam, Hão-vinh & Cie
146 bis Rue Lefèbvre Saigon
Kính đốn.

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THIỆT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
Của ông lương-y GUILLIÉ

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đường của quan lương-y GUILLIÉ lấy làm thần hiệu trong những bịnh **HƯ PHẾ**, đau trong TỲ VỊ, đau nơi **TRÁI TIM, ĐAU GÂN, ĐAU MÌNH, RÉT VỚ DA**, hoặc **CHÓI NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO DAI, BỊNH CÚM, GHẺ CHỐC NGOÀI DA** và bịnh có **TRÙNG LÃI TRONG BỤNG.**

Ấy là một thứ **THUỐC XỔ** rẻ tiền và rất hiệu nghiệm làm cho **HUYẾT RA TINH KHIẾT**. Những bịnh gốc bởi **ĐÀM** hay là **MẬT** phát ra thì uống nó hay lắm.

Bất kì thuốc trị đàm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XỔ
nữa cũng rút trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guillié.

Chánh chỗ trử thuốc nầy là nhà : PAUL GAGE FILS, nhứt hạng bào chế y sanh, đường GRENELLE St GERMAIN môn bài số 9, ở tại đô thành PARIS.

VÀ TRONG CÁC DƯỢC PHÒNG ĐỀU CÓ BÁN

CÓ MỘT MÌNH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN
THAY MẶT CHO NHÀ ĐÚC SÚNG VÀ LÀM XE MÁY
TẠI THÀNH St-Étienne
Mà thôi

HÃNG F. MICHEL, CAFFORT Successeur ở đường SAIGON **Catinat Số 36**

Có Bán SÚNG đủ thứ và đủ kiểu. Bì, THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ và đồ NỮ-TRANG. Đồ đã tốt lại giá rẻ

Lục-Châu muốn mua vật chi thì xin để thơ như vầy ;

M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Catinat. — SAIGON.

Saigon — Imp. de l'Union
L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỦA